

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNDE ALGILANAN DİSİPLİN ANLAYIŞLARI İLE İLETİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

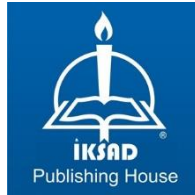
Prof. Dr. Eyyup NACAR
Önder POLAT

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNDE
ALGILANAN DİSİPLİN ANLAYIŞLARI İLE
İLETİŞİM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

**Prof. Dr. Eyyup NACAR
Önder POLAT**

DOI: <https://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10276732>

Copyright © 2023 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law.

Institution of Economic Development and Social Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TÜRKİYE TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules. The first degree responsibility of the works in the book belongs to the authors.

Iksad Publications – 2023©

ISBN: 978-625-367-454-0

Cover Design: İbrahim KAYA

December / 2023

Ankara / Türkiye

Size: 16x24cm

ÖNSÖZ

Lisans ve lisansüstü eğitim hayatım boyunca ve tez konumun seçiminden araştırma sonuçlandırılıncaya kadar, akademik bilgi ve birikimlerinin yanımda hayat tecrübelerini araŐtırmamın her aŐamasında esirgemeyen danışman hocam sayın Prof. Dr. Eyyup NACAR'a sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

AraŐtırmamda yardımlarını esirgemeyen ve abim olarak gördüğüm Doktora öğrencisi Ömer Faruk TUTAR hocama ve arkadaşım Ayberk KIRDEMİR'e gönülden teŐekkür ederim. Her zaman yanımda duran ve benim bugün buralara kadar gelmeme imkân sağlayan, zora düŐtüğüm her aŐamada yaşantıları ve tecrübeleriyle rehber olan, eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi her türlü desteklerini esirgemeyen abim Tarık POLAT'a eŐi Emine YAMAN POLAT'a, eniŐtem Zülfükar ALTAN'a, ablam Gülhan ALTAN'a ve tüm aileme teŐekkür ederim.

ÇalıŐmamın başlangıcından çalıŐmamın sonuna kadar yardımlarını esirgemeyen, her daim destekçim olan kız arkadaşım Bakiye KARADAĞ'a teŐekkür eder, akademik hayatında başarılar dilerim.

Önder POLAT

ELAZIĞ-2022

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	v
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	11
BÖLÜM 1	13
GENEL BİLGİLER	13
1.1. Beden Eğitimi Kavramı	13
1.1.1. Beden Eğitiminin Amacı	13
1.1.2. Beden Eğitiminin Önemi	15
1.1.3. Beden Eğitimi Alanına Özgü Beceriler	15
1.1.4. Beden Eğitimi Öğretmeni	16
1.1.5. Beden Eğitimi Öğretmenlerinde Bulunması Gereken Özellikler	16
1.1.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Temel Sorunları	17
1.2. Disiplin Kavramı	18
1.2.1. Disiplin Modelleri	18
1.2.1.1. Canter Disiplin Modeli	18
1.2.1.2. Davranış Değiştirme Disiplin Modeli	19
1.2.1.3. Ussal Sonuçlar Modeli/Mantıksal Sonuç Disiplin Modeli	19
1.2.1.4. Gerçeklik Terapisi Disiplin Modeli	20
1.2.1.5. Dalga Etkisi Disiplin Modeli	20
1.2.1.6. Öğretmen Merkezli Disiplin Modeli	21
1.2.2. Disiplinin Önemi	21
1.2.3. Ailede Disiplin	22
1.2.4. Okulda Disiplin	23
1.3. İletişim Kavramı	23
1.3.1. İletişimin Amacı ve Önemi	24

1.3.2. İletişim Türleri	25
1.3.2.1. Sözlü İletişim	25
1.3.2.2. Sözsüz İletişim	26
1.3.2.3. Yazılı İletişim	27
1.3.3.İletişim Süreci	28
1.3.4. İletişimin Süreci Öğeleri	28
1.3.4.1. Kaynak (Gönderici)	29
1.3.4.2. Kodlama	30
1.3.4.3. İleti(Mesaj)	30
1.3.4.4. Kanal	30
1.3.4.5. Kod(Şifre)	30
1.3.4.6. Hedef(Alıcı)	31
1.3.4.7.Geri bildirim(Dönüt)	31
1.3.5.İletişim Engelleri	31
1.3.5.1.Kişisel Engeller	31
1.3.5.2.Psikolojik Engeller	32
1.3.6. Beden Eğitimi Öğretmenlerinde İletişim ve Disiplin İlişkisi	32
BÖLÜM 2	37
GEREÇ VE YÖNTEMLER	37
2.1.Araştırmanın Evren ve Örneklemi	37
2.2. Veri Toplama Araçları	37
2.2.1.Kişisel Bilgi Formu	37
2.2.2.Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	37
2.2.3.İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği(İBDÖ)	38
2.3.Verilerin Analizi	38
BÖLÜM 3	40
BULGULAR	40
BÖLÜM 4	47
TARTIŞMA VE SONUÇ	47
KAYNAKLAR	56
EKLER	64

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Çalışma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 2. Çalışma Grubunun Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı..	40
Tablo 3. Çalışma Grubunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı...	41
Tablo 4. Çalışma Grubunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı..	41
Tablo 5. Çalışma Grubunun İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Alt Boyutları Tanımlayıcı İstatistikleri.....	41
Tablo 6. Çalışma Gruplarının Cinsiyet Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları.....	42
Tablo 7. Çalışma Gruplarının Medeni Durum Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları.....	42
Tablo 8. Çalışma Gruplarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları.....	42
Tablo 9. Çalışma Gruplarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Puanlarının İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Karşılaştırılması Anova Testi Sonuçları.....	43
Tablo 10. Çalışma Gruplarının Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları...	43
Tablo 11. Çalışma Gruplarının Medeni Durum Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları.....	44
Tablo 12. Araştırma Gruplarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-Testi Sonuçları.....	44
Tablo 13. Çalışma Gruplarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarının Karşılaştırılması Anova Testi Sonuçları.....	45
Tablo 14. Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Arasındaki İlişki.....	46

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. İletişim Sürecinin Öğeleri	28
---	----

KISALTMALAR

% : Yüzde

$\bar{X}$: Ortalama

F : F-Değeri

t : t-testi

Ss : Standart sapma

N : Örnekleme/Gözlem Sayısı

p : Anlamlılık Düzeyi

İBDÖ : İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

GİRİŞ

Beden eğitimi bireyi fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik olarak bir bütün halinde geliştirmeyi amaçlayan bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde bu derslerin öğretimini gerçekleştiren beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algıladıkları disiplin anlayışları ve iletişim becerilerinin yüksek olması derslerin verimli geçmesini sağladığı gibi, bireyin çok yönlü gelişimine olumlu katkı yaparak eğitim sürecinin amaçlanan yönde ilerlemesine ve ülkenin geleceğini emanet edeceği gençlerin sağlıklı ve başarılı birer birey olarak yetişmelerine olanak sağlayacaktır.

Birey başlarda her ne kadar zamanının çoğunu ailesi ile geçirse de annenin de iş hayatına girmesiyle birlikte birey bir anda kendisini okul yaşamının içinde bulmaktadır. Yepyeni bir düzen içine giren birey başlarda çok zorlanmakta ve hatta kendisini çok yalnız hissetmektedir. Böyle bir sorunla karşı karşıya gelindiğinde başta bütün öğretmenler olmak üzere beden eğitimi öğretmenlerinin de etkili bir disiplin anlayışı ve iletişim becerisi kullanarak bireyin içinde bulunduğu olumsuz ruh halini sağlıklı bir şekilde atlatması önem arz etmektedir.

Disiplin kelimesi, toplumumuzda genel oranda yanlış anlaşılmalara sebep olup, bazen insanlar tarafından yanlış çağrışımlar ve anlamlar yüklenilmektedir. Toplumumuzda birçok kişi disiplini zorbalık, bağırıp çağırma, işbirliğine kapalı davranış vb. gibi kontrol edilemeyen veya istenilmeyen davranışlar olarak görmektedir (Celep, 2002).

Disiplinin en temel görevi, ulaşılmak istenen hedefleri gerçekleştirmek için, düzen ve tertip kurarak bu düzeni belirlenen hedeflere ulaşana kadar devam ettirme olarak sürdürmektir (Esen, 2006).

İletişim ise bireyler veya kurumlar arasında ortak konularda anlaşma veya uzlaşmanın sağlanması amacıyla düşüncelerin, isteklerin veya davranışların karşısındaki bireye veya gruba yönelik yapılan duygu alışverişi olarak tanımlanır (Şimşek, 1999).

Disiplin başarının önemli bir ögesidir. Başarı da iyi bir eğitim almaktan geçmektedir. Disiplin ve başarıyı gerçekleştirmek ise ancak sağlıklı bir iletişim

süreci ile gerçekleşebilmektedir. Sosyal yapıya sahip insanlar için iletişim süreci ve etkileşimi oldukça önem arz etmektedir. İnsanoğlu çoğu zaman birbirleriyle kontakt kurar ve meraklarını bazen kelimelerle telaffuz ederek bazen de jest ve mimiklerle ifade etmektedir. Bu sebeplerden dolayı eğitim verilen kurumlarda öğretmenlere büyük işler düşmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak; Elazığ ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki kurumlarda beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren beden eğitimi öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

BÖLÜM 1

GENEL BİLGİLER

1.1.Beden Eğitimi Kavramı

Beden eğitimi, kişinin zihinsel, fiziksel, toplumsal ve aynı zamanda psikolojik gelişimini destekleyen, belirli kurallı bulunan, genellikle bedensel etkinlikler yoluyla meydana gelen planlı bir eğitim çalışması olarak karşımıza çıkmaktadır (Hekim, 2015). Beden eğitimi, insanın sosyalleşmesini ve kişiliğini bularak doğru bir şekilde ilerleyebilmesinde önemli görevleri üstlenmektedir. Karmaşık bir yapıya sahip olan beden eğitimi genelde aklın ve vücudun birleşmesi olarak ifade edilirken, fizyoloji ve psikoloji dallarını da içinde bulundurarak insan mekanizmasını bir bütün olarak göstermektedir (Baumgartner ve Jackson, 1975).

Beden eğitimi günümüzde insanoğlunun yaşamı ile bütünleşmiş bir hal almıştır. Bireyin, yaşının fark etmeksizin planlı ve bilinçli uygulanan beden eğitimi uygulamaları bireyin hayatı boyunca sağlıklı ve mutlu olmasına kaynaklık etmekle beraber bunların yanında bir toplumun kültürü, ahlakını ve eğitimini de geliştirir (Balcioglu ve ark., 2003).

Hangi alanda olursa olsun tüm alanlarda ki kalkınmalar insan gücüne dayanmaktadır. İnsanların bu gelişmeleri ve kalkınmaları sağlayabilmeleri için beden eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır (Sucuoğlu, 1993).

1.1.1.Beden Eğitiminin Amacı

Beden eğitiminin temel amacı bireyin bilişsel gelişimini, fiziksel gelişimini, sosyal ve duyuşsal gelişimini bir bütün olarak geliştirerek toplum ile bireyin uyumunu kolaylaştırmaktır. Birey beden eğitimi sayesinde kendini en üst seviyeye taşıyarak, bedensel hareketlerini geliştirir, toplumda sorumluluk almaya istekli olur ve bedensel etkinlikler yapmaktan hoşnutluk duyar (İrez, 2005).

Milli eğitim bakanlığının beden eğitimi ve spor ya da oyun dersi öğretim programında yer alan beden eğitimi dersinin genel amaçları aşağıda belirtilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı, 1988).

- Atatürk ve düşünürlerin beden eğitimi ve sporla ilgili sözlerini yorumlayabilme.
- Bireyin vücut düzeyine göre vücudunu besleyebilme ve güçlendirme.
- Kaslar, eklemler ve sinirler arasında eş güdümü sağlayabilme.
- Sağlıklı bir vücut duruşuna sahip olabilme.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklara sahip olabilme.
- Ritmik hareketleri yapabilme.
- Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve becerileri öğrenmeye ve uygulamaya istekli olması.
- Millî bayramların ve kurtuluş günlerinin anlam ve önemini idrak ederek, törenlere katılmaya istekli olması.
- Beden eğitimi veya sporun sağlığa yararlarını bilerek, serbest zamanlarında spor faaliyetleriyle ilgili değerlendirmelerde istekli olabilme.
- Temel tıbbi kurallar ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar edinebilir.
- Doğayı sevmeye, temiz havadan ve güneşten faydalanabilme.
- İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinebilme.
- Görev ve sorumluluk alma, liderlere uyma ve liderlik yapabilme.
- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verebilme.
- Dostça oynama ve yarışma, kazananı takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.
- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme.
- Spor araç ve tesisleri bilgisi (Milli Eğitim Bakanlığı, 1988).

1.1.2. Beden Eğitiminin Önemi

Bireyi topluma hazırlayan beden eğitimi ve spor dersi, bireyin ruhsal açıdan gelişimine, bireyin bedenini yetiştirmesine ve geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Beden eğitimi gençlerin yaratıcı düşünmesine ve beraberinde sosyal etkileşim kurarak ilerlemelerine büyük katkısı bulunmaktadır. Bireyi sağlıklı bir duruma getirip becerilerini geliştirmekle kalmayıp, sosyal ve ilgi alanlarının da farklı olmasına sebep olmaktadır. Beden eğitimi gelişen ve gelişmekte olan bireylerin tüm yönlerini olumlu etkilemeyi amaç edinmiştir (Aracı, 1999).

Günlük hayatta yaşadığımız stresler ve bunalımlar insanları mutsuzluğa sürükleyip çaresizliklere sokmaktadır. Bu sorunlarla sağlıklı bir şekilde baş edebilmek için ruhsal ve fiziksel olarak güçlü bir yapıya sahip olmamız gerekir. Beden eğitimi bireyin stres ve sıkıntılarını azaltarak bireyin spor yoluyla rahatlamasına sebep olduğu gibi olası toplumsal sorunlarında aslında önüne geçilmesine sebep olmaktadır. Örneğin bir birey belki de bir sporla veya aktiviteyle uğraşırken sadece günlük sıkıntılarını bir an dahi olsa düşünmemektedir. Bazen de sıkıntılarını spor yoluyla dışarı atarak kendisini rahatlatmaktadır.

Beden eğitimi dersini alan bireyler, diğer derslere daha iyi bir şekilde motive olurlar. Beden eğitimi, başarıyı etkileyerek kaygıyı, stresi ve depresyonu yatıştırarak bireyin kendine güvenmesini destekler (Vail, 2006).

1.1.3. Beden Eğitimi Alanına Özgü Beceriler

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programlarında öğrencilere kazandırılması amaçlanan beceriler aşağıda sunulmuştur (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

- 1. Dayanıklılık:** Yapılan bir fiziksel etkinliğe karşı direnç göstermesidir.
- 2. Çabukluk:** Kasların veya eklemlerin olabildiğince kısa zamanda dirence karşı harekete geçmesidir.
- 3. Esneklik:** Bir eklem en geniş oranda hareket edebilmesi.

4. **Hareketlilik:** Sporda hareketlerin eklemlerin izin verdiği oranda değişik yönlere hareket ettirilmesidir.
5. **Koordinasyon:** Yapılan egzersizin teknik olarak doğru yürütülmesi ve kasların eş güdümlü olarak uyum içinde çalışması biçimidir.
6. **Kuvvet:** Bir dirence karşı dayanma veya karşı koyabilme.
7. **Ritim:** Yapılmak istenen hareketin istenilen zamanda ve komutla uyum sağlayarak yapılmasıdır (Milli Eğitim Bakanlığı,).

1.1.4. Beden Eğitimi Öğretmeni

Beden eğitimi öğretmeni, ilkokuldan liseye kadar çocukları fiziksel olarak aktif olmaya teşvik eden, küçük çocuklarda motor becerileri ve fiziksel gelişimi geliştirmek için oyun ve spor etkinlikleri düzenleyen, yaşlı bireylere ise uygun egzersiz ve beslenme alışkanlıklarını geliştirmeyi amaçlayan kişilerdir (kariyer.net, 2022).

1.1.5. Beden Eğitimi Öğretmenlerinde Bulunması Gereken Özellikler

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinde bulunması gereken bazı özellikler aşağıda verilmiştir (Demirhan, 2002).

- Kariyer bilgi ve becerilerine hâkim olma,
- Otokontrol,
- Okurken spor yapma,
- İyi görünme,
- Öğrencileri her konuda anlama,
- Herkese iyi davranma,
- Eleştiriye açık,
- Sabır,
- Mizah duygusuna sahip,
- Kendine güvenen, görgü ve alışkanlıklara sahip,
- Sporu teşvik eden,
- Öğrenme sürecinde tüm öğrencileri önemseyen,
- Özgür düşünce geliştiren ve bunu destekleyen,

- Öğrenci performansını değerlendirmede objektif olma,
- Dersi ilginç hale getirme,
- Disiplini anlama,
- Öğrenci görüşlerine açık olma,
- Doğaçlama yapabilme,
- Geniş bir vizyona sahip olma
- Öğrencilerin ilgi ve isteklerini öğretime dâhil etmek,
- Başarılı olanları ödüllendirmek,
- Öğrencilerin derslere tam katılımını sağlamak,
- Öğretimin öğrencinin seviyesine uygun olması (Demirhan, 2002).

1.1.6. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Temel Sorunları

Beden eğitimi ve spor dersinin bazı temel sorunları aşağıda ele alınmıştır (Çöndü, 2004).

1. Yeterli niteliklere sahip ve sayıları öğretime yetecek beden eğitimi öğretmenlerinin olmaması.
2. İhtiyaç duyulan malzeme sıkıntıları
3. Öğretim materyallerinin yeterli sayıda bulunmaması
4. Öğrencilere verilen beden eğitimi ve spor derslerinin öğrencilerin günlük hayatta spor alışkanlığı kazandırmada içerik ve yeterlilik açısından eksik olunması,
5. Öğretim müfredatlarında bulunan eksiklikler,
6. Eldeki tesisleri yönetebilecek nitelikli personel eksikliği,
7. Gençlik ve spor il müdürlüklerinin diğer kuruluşlarla koordinasyon eksikliklerinin bulunması,
8. Engelli bireylerin spora katılma imkânlarının kısıtlı olması,
9. Spor alanındaki gelişmeleri tam olarak okullara yansıtamama eksikliği,
10. Okul ve okul dışında spor etkinliklerinin uygulanması için zaman planlamasının yapılmaması (Püsküllüoğlu, 2004).

1.2. Disiplin Kavramı

Disiplin, temel anlamıyla bilimsel eğitimin konusu olmuş veya olabilecek tüm bilgiler olarak yorumlanır (Püsküllüoğlu, 2004). Latince “disciplina” sözcüğünden gelmekte olan disiplinin, en sık kullanılan anlamı ise yasalara, ilkelere ve düzenlemelere uygun davranmak olarak açıklanmaktadır (Erdem, 2011).

Disiplin, her toplumda farklı anlamlarla ele alınsa da, genelde düzen içinde hareket etmek amacıyla insanlar tarafından ortaya atılmış kurallardır (Bröckling, 2001). Disiplin, sadece uymamız gereken kurallar değildir. Amaçlı aktiviteler, beraber çalışma alışkanlığı, kendi kendini kontrol gibi kavramlar disiplin tanımı için önem arz etmektedir. Disiplin, yapılacak etkinliğin devamı için ve ulaşılmak istenen hedefler için önemli bir yere sahiptir (Küçükahmet, 1999).

Disiplin çoğu zaman öğretmenler tarafından yanlış anlaşılmalara sebebiyet veren bir kavramdır. Toplumumuzda genelde disiplin; baskı, otorite, sert kurallar ve cezalandırma olarak kullanılmaktadır (Başaran, 1989). Disiplin, bireyin kendini kontrol edebilmesi için eğitilmesi anlamına gelmektedir. Birey kendini kontrol edebildikten sonra disipline ihtiyaç duymadan davranışlarını kurallara uygun olarak yönlendirir (Başaran, 2011).

1.2.1. Disiplin Modelleri

1.2.1.1. Canter Disiplin Modeli

Bu disiplin modeli Lee Canter ve Marlene Canter tarafından ortaya atılmıştır. Bu modele göre çok sıkı bir disiplin benimsenmeli, öğretmen otoriter olmalıdır. Canter modeline göre öğretmenlerin sınıf içinde görev almasını ve sakin kalarak otoriteyi kendinde tutmalı ve hissettirmelidirler. Öğretmenler, tüm öğrencilere eşit davranmalı, aynı ölçütleri uygulayarak herkesten aynı başarıyı beklemektedir (Çelik, 2008).

Otoriter öğretmenler, öğrenciler uygunsuz ve kendilerinden habersiz davranmalarına müsaade etmezler. Duygusal, fiziksel, genetik gibi

yaşamlarındaki belirli durumlardan kaynaklanan uygunsuz öğrenci davranışlarını bile kabul etmezler. Buradaki ilk önemli amaç, davranışın kökeni değil, bu durumda davranışı arzu edilir kılmak ve kuralları uygulamaktır. Bu disiplini benimseyen öğretmenlere göre birey istenilen davranışı yaptığında ödül ile pekiştirilirken, yapmadığında ise ceza ile karşı karşıya kalmaktadır (Tertemiz, 2005).

1.2.1.2. Davranış Değiştirme Disiplin Modeli

Davranışçılık veya behaviorizm ekolün kurucularından olan Burrhus Frederic Skinner tarafından ortaya atılmış olan bir disiplin modelidir. Bu yaklaşımda temel prensip, organizma kendisini rahatsız eden uyarıcılardan kaçınırken, hoşuna giden pekiştirilen davranışlara ise yöneldiği görülmektedir. Organizmaya verilen uyarıcılar karşısında organizmanın da bu uyarıcılara vermiş olduğu tepki sonucunda almış olduğu ödül veya ceza sistemine dayanan bir disiplin yaklaşımıdır. Bu modelde istenilen bir davranış yapıldığında ödüllendirilip, bu istenilen davranışın sıklığı artırılmaya çalışırken, istenmeyen veya hoş gitmeyen davranış meydana geldiğinde ise buna ceza ile karşılık vererek istenmeyen davranışın sönmesini veya yapılma sıklığını azaltmak amaç edinilir. Bu disiplin yaklaşımını kullanacak olan kişi çeşitli pekiştirme tarifelerini kullanarak işe başlar. İstenilen davranışın sıklığını artırmak için ilk önce sürekli pekiştirme tarifesinde başlayıp daha sonra oranlı ve aralıklı pekiştirme tarifelerini kullanarak bireyde istenilen davranışı meydana getirme sürecini ve yayılmasını hızlandırır (Celep, 2004).

1.2.1.3. Ussal Sonuçlar Modeli/Mantıksal Sonuç Disiplin Modeli

Bu disiplin yaklaşımı, Rudolf Dreikurs, Jane Nelson'ın ve A.Adler'in kuramlarına dayanmaktadır. Bu yaklaşıma göre, bireylere insan haklarına ve bütün bireylerin değerlerine önem vermeleri öğretilmelidir (Edwards, 1997).

Bu modelde kurallara uymak veya uymamak olasıdır. Sınıf kuralları oluşturulurken demokratik bir ortam sağlanır. Bu modelde öğretmenin öğrenciye yaklaşımı doğru olanı göstermektir. Bu modelde öğretmenler günlük hayatın kurallarını öğrencilerine uygulamalı ve göstermelidir. Bu modelde

istenmeyen davranış ortaya çıkmış ise, öğretmen ilk önce çocuğu tanımalı ve öğrencinin yapmış olduğu istenmeyen davranışın nedenini anlamaya çalışmalıdır. Öğretmen çocuğu istenilen davranışları yapması için desteklemelidir (Tertemiz, 2005).

1.2.1.4. Gerçeklik Terapisi Disiplin Modeli

William Glasser tarafından ortaya atılmış bir disiplin modelidir. Bu disiplin modelinin ilk şartı, öğrencinin onurunun ve saygınlığının korunmasıdır. Model öğretmen ve öğrencinin etkileşim halinde olmasına önem çekmektedir. Öğrenciler problem çözme süreçlerine dâhil edilmelidirler. Bu nedenle öğretmen olmuş ya da olabilecek olayları sınıfa getirir ve öğrencilerden bu probleme çözüm üretmeleri istenir. Böylece öğrencide sorumluluk bilinci artar. Bu modele göre istenmeyen davranış ortaya çıktığında veya devamlı bir hal aldığında öğretmen öğrencilerin bu istenmeyen davranışı değiştirmeye hazır olana kadar sınıf etkinliklerinden mahrum bırakmaya veya yalnızlaştırmalıdır. Eğer tüm tedbirler ve çözümler sonucunda öğrenci istenmeyen davranışı devam etmekte ısrarcı olursa daha ayrıntılı danışmanlık hizmeti ve uygun ceza alması için okul müdürüne gönderir (Baron, 1992).

1.2.1.5. Dalga Etkisi Disiplin Modeli

Kaunin'in geliştirmiş olduğu bu disiplin modelinin herhangi bir psikolojik ve eğitimsel kurama dayanmadığını öne sürmüştür. Kaunin, bu modelde öğretmenin tepkisi ile bu tepkinin diğer öğrenciler üzerindeki etkisi üzerine durmuştur. Bu etkiye de dalgalı etkisi adını vermiştir (Kısa,2009).

Kaunin disiplin modelinde; öğretmen, öğrencinin istenmeyen davranışını düzelttiğinde, düzelttiği davranış dalga etkisi yaratarak ileri zamanlardaki süreçlerde veya gelecekte diğer öğrenciler tarafından sergilenecek benzer davranışların önüne geçer (Ergün, 2022).

Kaunin modeline göre öğretmen sadece öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını karşılamada ve derse katılımını sağlamada teknikleri kullanma açısından becerikli olmamalı, aynı zaman da gruba odaklanmalı ve grubu yönetebilme becerilerine de sahip olmalıdır (Sesli, 2013).

1.2.1.6. Öğretmen Merkezli Disiplin Modeli

Öğretmen merkezli model Thomas Gordon tarafından ortaya atılmıştır. Bu modele göre disiplini sağlamada sadece ödül ve ceza yetersiz kalmaktadır. Bu disiplin modeli, A. Maslow ve Carl Rogers'ın teorisine dayanmaktadır. Bu disiplin modelinin amacı, öğretmenler ve öğrenciler arasında iyi bir ilişki kurmaya dayanmaktadır. Gordon, öğrencilerin yapmış olduğu istenmeyen davranışların öğretmenlerin anlayışlı tavırlarıyla düzelebileceğini ve azalabileceği üzerinde durmuştur. Bu yaklaşımda amaçlanan öğrencide problem çözme ve karar verme becerileri kazandırılmak istenmektedir. Bu sebeplerden ötürü öğretmen-öğrenci ilişkisi göz önünde tutulmalıdır (Yılmaz, 2007).

1.2.2. Disiplinin Önemi

Eğitim kurumlarında öğretmen ve öğrenciler arasındaki ilişkiler eğitimin temelini teşkil etmektedir. Charles' göre günümüz eğitiminin en büyük sorunu disiplinin sağlanamamasıdır. Sınıflarda bazı durumlarda disiplin sorunlarıyla daha çok karşılaşmaktadır. Dersin başlangıç ve bitiş zamanı, dersle ilgisi olmayanlara, sınıf disiplininin bozanlara karşı neler yapılacağı gibi durumlardır. Birçok öğretmen bu durum karşısında ne yapabileceğini bilememekle beraber, bazen vermiş oldukları kararlar da öğrenciler tarafından kabul görülmemekte olup beraberinde sınıfta tartışmalara yol açmaktadır (Ergün ve Duman, 1998).

Disiplin, öğrencinin kendini kontrol etmesinin öğrenerek öğretmenin zaman üzerindeki karışma gereksinimini azaltmaktadır. Öğretmenler, farklı disiplin anlayışlarını kullanırken, sadece istenmeyen durumu ortadan kaldırmayı amaçlamazlar, bunun yanında öğrencinin disiplini kendisiyle içselleştirerek başka yerlerde bu disiplini uygulamasını isterler (Charles, 1996). Eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelen disiplin, doğru uygulandığında istenen hedeflere ulaşmada kolaylık sağladığı gibi, yanlış uygulandığında ise beraberinde birden fazla sorun teşkil etmektedir. Başta öğretmenler olmak üzere okul veya kurum yöneticilerine oldukça fazla iş düşmektedir. Çünkü yanlış disiplin uygulamaları başta öğrenciyi hedefin dışına çıkarttığı gibi birçok toplumsal sorunlara da sebebiyet vermektedir. Bu yanlış uygulamaların

sonuçlarını da düzeltmek de epeyce kayıplara sebep olacaktır. Disiplin, bir çocuğun sağlıklı bir şekilde büyümesi için gerekli olan sevgi ihtiyacı kadar önemli olduğu söylenebilir.

1.2.3. Ailede Disiplin

İnsan hayatına bazen aktif bir şekilde bazen de pasif bir şekilde etkide bulunan ailedir. İlk çocukluk döneminde çocuğun kişilik gelişiminde aile büyük etki ve katkıya sahip olarak karşımıza çıkmaktadır (Alpöge, 1989).

Birçok aile evlerinde disiplini sağlamamaktan dolayı şikâyetçidir. Disiplin sadece çocuğa yönelik olmayıp tüm aile fertlerine yöneliktir. Evde uyulması gereken kurallara başta büyükler uymalıdır. Kendi yaptıkları ile söyledikleri arasında çelişki bulunan aile fertleri disiplini sağlayamazlar. Çocuklarına bunu yap, şunu yapma demek yerine istenilen durumu öncelikle ebeveynler kendi yaşantılarında bunu uygulayarak örnek olmaları durumunda bireyi daha fazla etkileyip, bireyde kalıcılık sağlayacaktır (Navaro, 2001).

Aile içinde yaşanan bazı olumsuz durumlar çocuğun üzerinde büyük etkilere sebep olabilmektedir. Örneğin; aile bireylerinin artmasıyla çocuğa gösterilen ilgi arasında ters bir orantı bulunmaktadır. Çok çocuklu bir ailede ebeveynler tüm çocuklara ulaşmakta ve yeteri ilgiyi göstermekte eksik kalabilirler. Bu durum çocuğun çocuğun içinde bulunduğu psikolojiden tutunda ileriki yıllarda eğitim hayatına kadar çocuğu etkilemektedir. Ancak az çocuklu ailelerde çocuk sayısı az olduğundan dolayı çocuklara ayrılacak olan zaman daha fazla olmaktadır. Bu da çocukların kendine olan güvenlerinin artmasına ve aile içinde istenilmeyen durumlarla karşılaşma olasılığını düşürmektedir. Bunun yanında çocuk sayısının az olmasının olumsuz yönü ise çocukların şımarık ve bencil olabilme olasılığıdır (Başar, 2003).

Ebeveynler, çocuklarının disiplinli davranışları söz konusu olduğunda çocuklarından çok şey beklerler. Ancak genellikle gözden kaçan şey çocukların, bu davranışları ebeveynlerinden ya da evde iletişim kurdukları diğer insanlardan öğrendiklerinin bir yansımaları olduğudur. Aileden kaynaklanan disiplin sorunları genelde kontrolsüz ve aşırı kontrollü tepkilerdir. Ebeveynler ne ekerlerse onu biçecektirler (Humphreys, 2001).

1.2.4. Okulda Disiplin

Günümüzde disiplin daha çok öğrencilerin davranışlarını düzeltmek ve istenilen davranışların kazandırılmasında kullanılan düzen olarak açıklanabilir. Sosyal durum, ekonomik durum, öğrenci sayısı, öğretmenin öğrencilere ayırdığı zaman öğrenci başarısını ve sınıf iklimini doğrudan etkilemektedir. Bunların yanında okulun fiziksel görünüş ve yapısı, elindeki imkânları kullanabilmesi, sağlık olanaklarınca da uygun olması gerekmektedir (Aydın, 1998).

Eğitimde disiplin, öğrencinin yapmasını istediğimiz davranışı öğreterek, öğrencinin bu davranışı yapıp yapmadığını kontrol ederek; istenilenden iyi yaptığıında ödüllendirerek; istenilenden kötü yaptığıında ise ceza vermektir. Bu bağlamda disiplin öğretmek demektir (Başaran, 1992).

Okulda disiplini sağlamanın iki amacı bulunuyor. Bunlardan ilki öğrencilerin davranışlarını yönetmek ve düzeltmek, ikincisi ise kişisel disiplini geliştirmeyi sağlamaktır (Ünsal, 2011). Okulda disiplini sağlamak için: İhtiyaç duyulan eğitim programı, sağlıklı bir liderlik sistemi, veli-okul ilişkisinin etkin ve verimli kullanılması gerekir (Küçükahmet, 1995).

Yapılan disiplin araştırmaları sonucunda okul yöneticilerinin olumlu davranışlara katkı sağlayan olumlu okul iklimi oluşturmaları gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Okul yöneticilerinin olumlu bir okul iklimi geliştirmeleri ise 3 başlık altında toplanmıştır (McMaster, 2002)

1. İyi bir disiplin sistemi
2. Öğrenci davranışını destekleyen okul iklimi
3. Okul müdürlerinin yukarıdaki amaçları gerçekleştirebilme rolleri

1.3. İletişim Kavramı

İletişim latince “communicare” kelimesinden türeyip dilimize geçmiştir. Bu kelime paylaşılan veya ortaklaşa yapılan anlamında kullanılmaktadır.

İletişim tüm canlıların yaşamlarını ve varlıklarını devam ettirebilmesi gerekli olan ön şart olarak ele alınmaktadır (Ak, 2015).

Günümüze kadar yapılan birçok iletişim tanımında ise kişinin duygu, düşünce ve davranışlarını karşısındakilere aktarma aracı olarak tanımlanmıştır (Cihanbeyoğlu, 2018).

Şimdiye kadar yapılan tüm iletişim tanımlarının üzerinde durduğu ve değindiği temel konu etkileşimdir. Başka bir deyişle, iletişimin amacı: Kaynak tarafından gönderilen mesajın alıcı tarafından anlamlandırılmasıdır. Kaynak ve alıcının etkileşime girilmesi amaçlanmaktadır (Osmanllari, 2014).

İletişim, toplumsal hayatın var olmaya başladığı andan bugüne kadar devam eden, bir mesaj iletiminden çok, toplumun yapısındaki sürekliliğini ve değişikliği sağlayan süreç olarak tanımlanmıştır (Yılmaz, 2003). İletişim, insanoğlunun var olduğu günden günümüze kadar varlığını devam ettiren bir kavram olup ilk başlarda günümüzdeki kadar gelişmemiş de olsa insanlar basit vücut hareketleri ve çıkardıkları seslerle kendilerini ifade edip kendi yaşamlarını sürdürmüş olduğu düşünülmektedir.

İletişim sayesinde insanlar duygu ve düşünceleri karşısındaki insanlar ile paylaşmış, onların yapmış oldukları geri bildirimlere göre kendilerini değerlendirme ve geliştirmeyi sağlamaktadır (Temizkan, 2013). İletişim çift taraflı bir eylem olup hem konuşmanın hem de dinleme eylemlerinin içinde olduğu bir süreçtir (Coursen ve Thomas, 1989).

1.3.1. İletişimin Amacı ve Önemi

İnsan; konuşan, düşünen bir varlık olmasından dolayı, doğduğu günden itibaren iletişim kurma gereksinimi içindedir (Yalçın, 2007). İletişimin kişisel amacı ne olursa olsun, temelinde var olan amacı çevre üzerinde aktif olma, başkalarında var olan duygu, davranış ve tutumları geliştirmektir. İletişim beraberinde sosyalleşmeyi getirmektedir. Buda iletişimi toplumsal sürecin temeli haline getirmektedir. Sosyal varlık olan insanın kendini ifade edebilme, yaşamını devam ettirebilme, duygu ve düşüncelerini başka bireylerle paylaşabilmesi için iletişime olan ihtiyaç önem arz etmekte olup, nasıl ki

ihtiyaçlar giderilmediğinde bireyin hayatı riske girebiliyorsa, bireyin iletişimden mahrum bırakılması da bireyin yaşamını olumsuz etkileyip riske sokabilecektir. İletişimin bireysel amaçları olduğu kadar toplumsal amaçları da vardır. Bu amaçlardan en önemlisi kültürdür. Toplum kendi kültür ve ortak yaşantılarını gelecek nesillere aktarma da iletişimi bir araç kullandığı söylenilebilir.

Bireylerarası ilişkiler ne kadar sağlıklı ve olumlu ise, bireyler ne kadar olumlu bir iletişim kurabiliyorsa o kadar toplum ve insanlar mutlu ve huzur doludur. İnsanın doğal ihtiyacı olan nefese ne kadar ihtiyaç duyuluyorsa iletişime de o denli ihtiyaç duymaktadır (Tayfun, 2011).

1.3.2. İletişim Türleri

İletişim türleri 3 başlık altında toplanmıştır. Bunlar: Sözlü iletişim, sözsüz iletişim ve yazılı iletişim olmak üzere sıralanmaktadır (Sarpkaya ve Şekercioğlu, 1997).

1.3.2.1. Sözlü İletişim

Sözlü iletişim, kelimelerin söylenmesi ile kurulan bir iletişim türüdür. Günümüzde en çok kullanılan iletişim türü sözlü iletişimdir. Bunun sebebi herkesçe kolay ve hemen gerçekleştirilebilir olması yer almaktadır (Sarpkaya ve Şekercioğlu, 1997).

Sözlü iletişimde geri bildirim(dönüt) en kısa sürede gerçekleşir. Geri bildirimden hemen olması bazen istenmeyen olumsuzluklarla ve çatışmalarla karşı karşıya getirmektedir (Cihanbeyoğlu, 2018).

Sözlü iletişimde, iletmek istediğimiz mesajın doğru algılanıp algılanmadığı sorgulanmalıdır. Bu iletişim türünün dezavantajı, yazılarak anlatılan bir kelimeye göre yanlış anlama ihtimali daha yüksektir (Dilber, 2018).

Sözlü iletişim türünde en önemli iletişim aracı olarak karşımıza dil çıkar. Dil insanların konuşmalarını sağlayarak diğer varlıklardan ayıran, toplumun kültürünü nesilden nesile aktaran, insanların duygu ve düşüncelerini

paylaşmasına imkân veren ve insanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için ihtiyaç duyulan en önemli araçtır. Dil insanın olduğu her yerde vardır. Dilin en büyük kütüphanesi ise seslerdir.

Ünlü filozof Aristoteles sözlü iletişim türüne örnek olabilecek çok güzel bir sözü vardır. “Akıllı insanlar her düşündüklerini söylemezler ancak her söylediklerini düşünürler” (Leigh ve Maynard, 1999).

1.3.2.2. Sözsüz İletişim

Tarihi geçmişimiz incelendiğinde karşımıza ilk çıkan iletişim türü sözsüz iletişimdir. Sözsüz iletişim, mimiklerimizle, hareketlerimizle ve yüz ifadesini kullanılarak, mesajı karşı tarafa iletmeye çalışmaktadır. Sözcüklerin ifade etmede yetersiz kaldığı duygu ve düşünceleri beden dilimizi, jest mimiklerimizi kullanarak daha kolay bir şekilde ifade etmemize yardımcı olur. Sözsüz iletişim alıcı üzerinde sözlü iletişime göre daha fazla etkiye sahiptir (Şakar ve Küçükarslan, 2014).

İnsanlar sözlü iletişimin yanında sözsüz iletişimi kurmaya da ihtiyaç duymaktadır. Sözsüz iletişim beden dili olarak da adlandırılmaktadır. Sözsüz iletişimde bireylerin ne söylediğinden ziyade nasıl ifade ettiği önemlidir. İletişim kurarken vücut hareketlerini kullanarak, jest mimikler, göz hareketleri, sözcüklerin vurgulanışı, el-kol hareketleri iletilmek istenen mesaja yardımcı olmaktadır (Yavuz, 2014).

Sözsüz iletişim konuşma dışında gerçekleştirilen iletişim biçimi olarak ifade edilmektedir (Mutlu, 1998).

Kişilerarası iletişimde en büyük pay sahibi sözsüz iletişimdir. Gönderilen iletişimin %10'u kelimelerle, %30'u ses tonuyla, %60'ı ise bedenimizle aktarılmaktadır. Bu sebeplerden dolayı iletişim kurarken beden hareketlerimize dikkat edip, ses tonumuzu ayarlayarak anlaşılır bir iletişim kurmada bize yardımcı olmaktadır (Terakye, 1995).

1.3.2.3. Yazılı İletişim

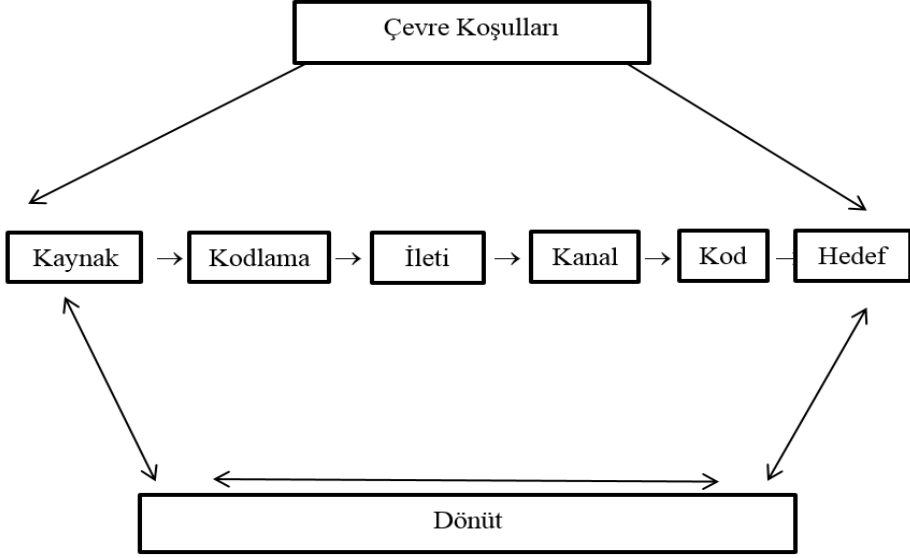
Duygu ve düşüncelerimizin birer sembol, sözcük vb. şeylerle görünür bir şekle gelmesine yazılı iletişim denir. Yazının icat edilmesinden günümüze kadar varlığını sürdürmektedir. Her toplum yazılı iletişim sayesinde kültürlerini kendinden sonra ki nesillere aktarmaktadır. Sözlü ve sözsüz iletişimde daha çok yerellik baskın iken yazılı iletişimde daha çok evrensellik ön plana çıkmaktadır (Güngör, 2011).

Resmi kurumlarda genellikle yazılı iletişim daha çok kullanılmakta olup talimatlar, yönergeler, dilekçeler vs. örnek verilebilir (Turhan, 2014). Bireyler sahip oldukları dil sayesinde kültürlerini üretip, farklı toplumlarla iletişim kurarak kültür alışverişinde bulunabilmektedirler (Raymond, 1993).

Yazılı iletişimin olabilmesi için okuma yazma becerilerinin olması gerekmektedir. Yazılı iletişim sözlü iletişime göre daha geç gerçekleşir. Ancak yazılı iletişimde ihtiyaç halinde düzenleme yapılabilmesi yazılı iletişim daha çok önemli ve ayrıntılı işlerde tercih edilmesine sebep olmuştur (Aziz, 2010).

Toplumların ve kültürlerin yok olmaya direnç göstermesinin en önemli sebebi yazılı iletişimidir. Çünkü yazılı iletişim uzun yıllar saklanma özelliğine sahip olduğu için aradan uzun zaman da geçse gün yüzüne elbet çıkmaktadır. Tarihin hangi yüzyılında kimin yaşadığını, kültürleri hakkındaki bilgileri genellikle yazılı iletişim sayesinde öğrenmekteyiz. Yazılı iletişim tarihin öğrenilmesinde ve yazılmasında en büyük katkıya sahip araç olduğu söylenebilir.

1.3.3.İletişim Süreci

Şekil 1. İletişim Sürecinin Öğeleri (Adıgüzel, 2005).

İletişim karşılıklı gerçekleşen bir süreç olup çift taraflı bir yapıya sahiptir. Bir tarafında kaynak diğer tarafında ise alıcı bulunmaktadır. Etkili bir iletişimin gerçekleşebilmesi için bazı süreçlerden geçmesi gerekmektedir. İletişim gönderici(kaynak) ile alıcı(hedef) arasında geçen bir süreçtir. Mesajlar kodlanarak uygun bir kanal seçilerek alıcıya gönderilir. Alıcı tarafından gönderilen bu mesajlar çözümlenmeye yani anlaşılmaya çalışılır. Alıcının anlamlandığı mesaj diğer kişilere gönderilir. İletişim sürecinde çevre faktörü ise göndericiden alıcıya alıcıdan göndericiye gönderilen mesajı etkilemektedir (Paksoy ve Acar, 2000).

1.3.4. İletişimin Süreci Öğeleri

İletişimin sürecinin öğeleri; kaynak, kodlama, mesaj, kanal, kod, alıcı ve geri bildirim öğelerinden oluşmaktadır (Paksoy ve Acar, 2000).

1.3.4.1. Kaynak (Gönderici)

İletişim sürecini başlatan kaynaktır. Kaynak bir kişi olabileceği gibi bir kurum, kuruluş ve toplulukta olabilir. Kaynak iletişim sürecini başlattığı gibi aynı zamanda iletişim sürecine rehberlik edip iletişim sürecinin en önemli ögesidir (Gökçe, Fidan ve Summak, 2001).

İnsanlar genelde duygu, düşünce, bilgilerini ve hislerini başka kişilerle paylaşmak için iletişim kurarlar. Bu iletişim tek yönlü olmayıp çift yönlüdür. Kaynak iletişimi başlatan veya mesajı gönderendir (Yüksel, 2012).

İletişimin başarılı olabilmesi için kaynağın taşıması gereken bazı özellikler bulunmaktadır. Bu özellikler; güvenilirlik, sosyo-demografik, duygudaşlık ve fiziksel görünüm olmak üzere 4 başlığa ayrılmıştır (Koç, 2017).

Güvenirlilik: Alıcıyı ikna etmek ve istenilen düzeyde etkileyip yönlendirmek amacıyla güvenilirlik önemli bir yere sahiptir. Güvenirliğin olabilmesi için kaynağın konuya hâkim olup bunun yanında dürüst olması gerekmektedir. Kaynağın(gönderici) uzman olması iletişim sürecinin daha olumlu ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır (Erdoğan, 2005).

Sosyo-Demografik Özellikler: Yaş, cinsiyet, eğitim, sosyal durum, dil vb. özellikler, alıcı üzerindeki etki derecesini artırma veya azaltma yeteneğine sahiptir. Toplumun üzerinde yaş ve uzmanlığın daha fazla etkisi olduğu görülmektedir (Erdoğan, 2005).

Fiziki Görünüm: İletişim sürecinde mesajlar sadece ses ile değil dış görünüşle de aktarılmaktadır. Kaynağın fiziki görünümü iletişim sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Burada dikkat edilmesi gereken şey ortamına uygun kıyafetler giyilmesi ve bu kıyafetlerin düzenli ve temiz olması gerekmektedir (Işık, 2000).

Empati Yeteneği (Duygudaşlık): Empati, bir insanın kendisini karşısındakinin yerine koyup onu anlamasına yardımcı olan ve kaynakta bulunması gereken bir diğer özelliktir (Koç, 2017).

1.3.4.2. Kodlama

Göndericinin sinir sisteminde oluşan düşüncelerini, başka birilerinin algılayabilmesi veya anlaşılabilmesi için bu düşüncelerin örgütlenmiş sembol veya simge sistemine dönüştürülmesi süreci olarak tanımlanabilir (Güller, 2007).

1.3.4.3. İleti(Mesaj)

Mesaj alıcıya iletilmek istenen duygu, düşünce, bilgi ve davranışın ortak sembollerle kodlanmış halidir (Erdem, 2010). Bir mesajın dikkate çekebilmesi için görsel ve sözel öğelere ağırlık vermesi gerekir (Tuna, 2012).

Bir mesaj alıcının ne kadar çok duyusuna hitap ederse o kadar alıcıyı etkileme gücüne sahiptir. Bir mesajda bulunması gereken en önemli özellik mesajın açık, anlaşılır ve net olmasıdır (Baltaş ve Baltaş, 2001).

1.3.4.4. Kanal

Kaynaktan çıkan mesajı alıcıya ileten araç veya yoldur. Kanal ne kadar çok duyu organını kullanırsa o kadar etkili çalışır (Polat, 2014). Kanal kullanmak mesajın içeriğine, mekânına, zamanına ve psikolojik durumlara göre farklılık göstermektedir (Kalender, 20014). Kanallar duyu organlarına hitap eder. Örneğin iletilmek istenen mesaj sözlü olarak söyleniyorsa işitme kanalına, jest veya hareketlerle iletiliyorsa görsel kanala hitap ettiği söylenebilir (Cüceloğlu, 1998).

1.3.4.5. Kod(Şifre)

Mesajın anlamlı hale getirme sürecidir. İletilmek istenen mesajın hazır hale getirilmesi sürecine kodlama denir (Küçük, 2012).

1.3.4.6. Hedef(Alıcı)

Kaynağın iletmek istediği mesajın hedefidir (Küçük, 2012). Mesaj alıcı tarafından alınarak çözümlenmeye ve anlamlandırılmaya çalışılır. Alıcının sadece mesajı alması yeterli değildir aynı zamanda mesajı çözümlemesi de gerekmektedir. Burada önemli olan nokta göndericinin ve alıcının ortak veya aynı anlamlara gelecek sembolleri kullanmasına dikkat etmesidir. Alıcının başta iyi bir dinleyici olup gerektiğinde geribildirim de bulunması gerekir (Eskiyörük, 2015). Gönderilen mesajı dinleyen kişi hedef(alıcı) konumuna geçer. Bazen de kişi hem mesajı gönderir hem de aynı anda gelen mesajı alır (Dere, 2013).

1.3.4.7.Geri bildirim(Dönüt)

Geri bildirim iletişim sürecinin son aşaması olup kaynak tarafından alıcıya gönderilen iletinin çözümlenip ve alıcı tarafından kaynağa geri bildirimde bulunmasıdır. Geri bildirim alıcının mesajı anlayıp anlamadığı hakkında kaynağa bilgi verir (Uğurlu ve Öztürk, 2006). Başka bir ifade ile kaynak ve alıcının birbirine vermiş olduğu yanıtlar olarak tanımlanabilir (Dere, 2013).

1.3.5.İletişim Engelleri

İletişimin aksamasına veya kesintiye uğramasına sebep olan etmenlerdir. Bunlar kişisel etmenler ve psikolojik etmenler olmak üzere iki başlık altında incelenmektedir (Bıçakçı, 2002).

1.3.5.1.Kişisel Engeller

Alıcının ön yargıları nedeniyle mesajın yanlış anlaşılması, yanlış yorumlanması veya göndericiye karşı güvensiz olması sebebi ile ortaya çıkan engellerdir. İnsanların değerleri, istekleri, duygu ve düşüncelerinin farklı olması da iletişim engeli olarak karşımıza çıkmaktadır (Bıçakçı, 2002).

1.3.5.2.Psikolojik Engeller

Alıcı mesajları psikolojik nedenlerden dolayı almak istemediğinde iletişim engelini ortaya çıkmasına sebep olacaktır (Mısırlı, 2007). Bu durum iletinin ya hiç anlaşılmasına veya bilerek yanlış anlaşılmasına neden olacaktır (Karaçor ve Şahin, 2004).

1.3.6. Beden Eğitimi Öğretmenlerinde İletişim ve Disiplin İlişkisi

Ülkemizde ilkokuldan başlayıp liseye kadar öğretim programlarımızda yer alan beden eğitimi ve spor dersi bazı öğretim kademelerinde farklı isimler altında yürütülmeye devam etmektedir. İlkokul kademesinde beden eğitimi ve oyun adı altında, ortaokul ve lise kademelerinde ise beden eğitimi ve spor adı altında varlığını sürdürmektedir. İlkokul kademelerindeki beden eğitimi ve oyun dersini genellikle sınıf öğretmenleri yürütmekte olup, ortaokul ve lise kademelerinde beden eğitimi ve spor derslerini ise beden eğitimi öğretmenleri yürütmektedir.

Beden eğitimi dersleri harekete, bir sporu öğretmeye veya uygulamaya dayalı olduğu için derste disiplin ve iletişim sorunlarının ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu konuda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin almış oldukları eğitimler ve spor geçmişlerinin olması beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin daha sabırlı ve sakin olmalarına, beden eğitimi derslerinin psikomotor alana dayanmasından kaynaklanan dezavantajları avantaja çevirmede bir üstünlük sağlamaktadır.

Beden eğitimi öğretmenin öğrencileri ile iletişim kurarken kullandıkları araçlar arasında düdük, komut, işaret veya duruşu bile önemli bir paya sahiptir. Düdük bir beden eğitimi öğretmenin dilidir. Öğrencilerini bir üfleme ile veya bir komut ile harekete geçirirken, aynı hareketle veya komutla öğrencisinin durmasını sağlayabilen kişidir. Beden eğitimi öğretmenlerinin bir spor geçmişlerinin olduğu düşüncesinden yola çıkılacak olunursa; sporun başta disiplini gerekli kıldığı beraberinde ise iletişim ihtiyacının vazgeçilmez bir öneme sahip olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Çalışmamızda Elazığ ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılanan disiplin anlayışları orta

düzeyin üstünde olduğu iletişim becerilerinin ise yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin disiplin ve iletişim düzeylerinin yüksek olması akademik başarıyı ve toplumsal ilişkileri olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Araştırmanın Konusu (Problem)

Elazığ ilinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından karşılaştırıldığında elde edilen veriler sonucunda anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelenmesi bu çalışmanın ana problemi olarak düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Disiplin başarının önemli bir ögesidir. Başarı da iyi bir eğitim almaktan geçmektedir. Disiplin ve başarıyı gerçekleştirmek ise ancak sağlıklı bir iletişim(jest, mimik, yazma, konuşma vb.) süreci ile yapılabilmektedir. Bundan dolayı eğitim veren kurumlarda öğretmenlere büyük iş düşmektedir. Bu düşünceden yola çıkılarak; Elazığ ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki kurumlarda beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren beden eğitimi öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelemesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

1. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları yüksektir.
2. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin iletişim becerileri düzeyleri yüksektir.
3. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı değildir.
4. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile medeni durum değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı değildir.

5. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile mesleki kıdem değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlıdır.
6. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile eğitim durumu değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlıdır.
7. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerinin iletişim düzeyleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlı değildir.
8. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerinin iletişim düzeyleri ile mesleki kıdem değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlıdır.
9. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerinin iletişim düzeyleri ile eğitim durumu değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlıdır.
10. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerinin iletişim düzeyleri ile medeni durum değişkeni arasındaki fark istatistiki açıdan anlamlıdır.
11. Beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim becerileri arasında ilişki vardır.

Sayıtlar(Varsayımlar)

1. Beden eğitimi öğretmenlerin algıladıkları disiplin anlayışları ve iletişim düzeyleri eğitim performanslarını olumlu yönde etkileyecektir.
2. Beden eğitimi öğretmenlerin algıladıkları disiplin anlayışları ve iletişim düzeyleri beden eğitimi öğretmenleri ve öğrenciler arasında ki etkileşimi olumlu yönde etkileyecektir.
3. Bu çalışmada ele alınan değişkenler ve ilişkiler, değişkenler arasındaki ilişkilerin, araştırılmak istenen alanı yansıttığı varsayılmıştır.
4. Bu çalışmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1. Bu çalışma 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında, Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kademelerindeki kadın ve erkek olmak üzere toplamda 243 beden eğitimi öğretmeninden tesadüfi yöntemle seçilmiş 159 beden eğitimi öğretmeni ile sınırlandırılmıştır.
2. Çalışmada elde edilen sonuçlar kullanılan ölçeklerle sınırlıdır.
3. Elde edilecek bilgiler, ankette uygulanacak sorularla ile sınırlı tutulmuştur.
4. Çalışma, yapılacak istatistiksel çözümlenmelerle sınırlı tutulmuştur.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, öğretmen disiplin anlayışı ölçeği ile iletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği kullanılarak Elazığ ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve ortaöğretim kademelerindeki devlet okullarında beden eğitimi ve spor alanında eğitim veren beden eğitimi öğretmenlerin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Toplumun düzenli ve huzurlu bir şekilde yaşamasının yanında başarının da sağlanması için disiplin kaçınılmaz bir hal almış bunun yanında iletişimin düzeyinin önemi her geçen gün daha da artmaktadır. Disiplin denilince aklımıza ilk anlam ve ifadesi şiddet, bağırma, çağırma ve korku olarak gelse de disiplin kelime anlamı olarak sıkı düzeni ifade etmektedir. Başarının temelinde yer alan bir öğelerden biri de disiplindir.

Birey disiplin sayesinde plan ve program yaparak amaçladığı hedefe ulaşma yolunda önemli adımlar atmaktadır. Aslında her ne kadar disiplinli olmak insanoğluna zor gelse de disiplin sürecine girmesi ile hayatını daha kolay ve düzenli bir şekilde idame ettirebilir. Disiplin düzeni sağlamanın yanında, hedefe ulaşmakta kolaylık, kişisel organizasyonda pratiklik, zamanı daha iyi yönetebilmek, başarıda ısrarcı olmak, doğruluk ve iyilikten minnettar olmak, başışlayıcı olmak, huzurlu ve sağlıklı bir yapı elde etmek insanoğluna önemli faydaları olduğu göz ardı edilmez.

Dünyada gün geçtikçe teknolojinin getirmiş olduğu olumsuzlukların yanında, insanların sınırsız ihtiyaçları karşısında gelecek kaygıları yaşamaları bundan ötürü neyi nasıl yapmaları gerektiğini bilmeden plansız yapılan çalışmalar insanoğlunu çıkmazlar içine sürmekte olup genellikle insanoğlunu olumsuz bir şekilde etkilenmesini sağlamaktadır. Bu konuda bireyleri bilinçli, disiplinli olarak yetiştirmeleri için öğretmenlerin disiplin anlayışları ve sahip oldukları iletişim düzeyleri büyük bir önem arz etmektedir. Literatür de konuyla ilgili istenilen düzeyde çalışmaya rastlanmadığından dolayı literatüre katkı da bulunacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 2

GEREÇ VE YÖNTEMLER

2.1.Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmamızın evrenini, Elazığ ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında görev yapan 243 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmakta olup araştırmamızın örneklemini ise, yapılan örneklem testine göre tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 159 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan ölçekler Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra araştırmacı tarafından anket tekniği ve Google forms (Online anket) kullanılarak katılımcılara uygulanmıştır

Çalışmada kullandığımız veri toplama araçları üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlar; kişisel bilgi formu (cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, mesleki kıdem) EK-A, “Öğretmen Disiplin Ölçeği” EK-B ve “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği” EK-C kullanılmıştır.

2.2.1.Kişisel Bilgi Formu

Bu bölümde çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin demografik özelliklerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuş kişisel bilgi formu (cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, mesleki kıdem) kullanılmıştır.

2.2.2.Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği

Öğretmenlerin disiplin anlayış düzeylerini belirlemek amacıyla Şimşek (82) tarafından geliştirilen "Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği",14 sorudan oluşun ve 5'li likert tipi kullanılarak hazırlanmıştır.

Ölçekte birbiriyle ilişkili olan maddeler 4 faktör halinde başlıklara ayrılmıştır. Ölçekte bulunan 3,7,9,11 ve 14. maddeler baskıcı veya aşırı denetleyici disiplini; 6,8,12 ve 13. maddeler itaate dayalı disiplini, 1,2 ve 4. maddeler eşitlik anlayışına dayalı disiplini; 5 ve 10. maddeler öğrenci merkezli disiplini anlayışını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Ölçekte yer alan 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14.maddelerin tersten puanlanması gerekir. Ölçekten alınacak en düşük puan 14, en yüksek puan 70'tir. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı, baskıcı veya aşırı denetleyici disiplin anlayışı 69, itaate dayalı disiplin anlayışı 69, eşitlik anlayışına dayalı disiplin anlayışı 52, öğrenci merkezli disiplin anlayışı 46 olarak bulunmuştur. "Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği" EK-B de verilmiştir.

2.2.3.İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği(İBDÖ)

Öğretmenlerin iletişim beceri düzeylerini ölçmek amacıyla Korkut (83) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" , 25 maddeden oluşmakta olup ölçek 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçeğin likert puanları "her zaman (4), sıklıkla (3), bazen (2), nadiren (1) ve hiçbir zaman (0)" olarak belirlenmiştir.

Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 ve en yüksek puan 125'dir.Ölçek için yapılan güvenirlik çalışması sonucunda güvenirlik katsayısı .78 olarak saptanmıştır. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise üniversite öğrencileri için, 86 olarak bulunmuştur. Araştırmamızın cronbach alfa değeri, 72 olduğu tespit edilmiştir. "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği"(İBDÖ), EK-C de verilmiştir.

2.3.Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS 22 paket programından yararlanılarak hazırlanmıştır. Veriler çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılarak (± 1.5) verilerin normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır (84). Bu testler ve kontroller sonucunda çalışmanın verilerinin parametrik olduğu saptanmıştır. Verilerin analizinde frekans(f), yüzde(%), ikili grupların karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ise anova

testleri kullanılmıştır. Anova testleri sonucunda gruplar arasındaki farkı tespit edebilmek için Tukey testinden yararlanılmıştır. Çalışmada anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

ÖĞretmenlerin disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Kolerasyon analizi yapılmıŐtır.

BÖLÜM 3

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde, çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kişisel bilgileri ile öğretmen disiplin anlayışı ölçeği ve iletişim becerileri değerlendirme ölçeğinden elde edilen toplam puanlarının, cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, eğitim düzeyi değişkenlerine ilişkin farklılıklarını göstermekte olan varyans analizi sonuçları açıklanmıştır. Ayrıca, anket formunda yer alan ölçeklere ilişkin veriler ve bu verilerin istatistiksel analizleri ile araştırma grubunun öğretmen disiplin anlayışı ölçeği ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeğinden elde edilen puanların korelasyonuna yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Erkek	106	66,7
Kadın	53	33,3
Toplam	159	100,0

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet dağılımlarının verildiği Tablo 1'e göre çalışmaya grubunun %66,7'sinin (N=106) erkek, %33,3'ünün (N=53) kadın katılımcılar olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Çalışma Grubunun Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı

Medeni Durum	N	%
Evli	96	60,4
Bekâr	63	39,6
Toplam	159	100,0

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum dağılımlarının verildiği Tablo 2'ye göre çalışma grubunun %60,4'ünün (N=96) evli olup, %39,6'sının (N=63) ise bekâr olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Çalışma Grubunun Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	N	%
Lisans	143	89,9
Lisansüstü	16	10,1
Toplam	159	100,0

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim düzeyleri dağılımlarının verildiği Tablo 3'e göre çalışma grubunun %89,9'unun (N=143) lisans, %10,1'inin (N=16) ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Çalışma Grubunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Dağılımı

Mesleki Kıdem	N	%
1-5 yıl	50	31,4
6-10 yıl	52	32,7
11+ yıl	57	35,8
Toplam	159	100,0

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki kıdem dağılımlarının verildiği Tablo 4'e göre çalışma grubunun %31,4'ünün (N=50) 1-5 yıl, %32,7'sinin (N=52) 6-10 yıl, %35,8'inin (N=57) ise 11 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Çalışma Grubunun İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ve Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Alt Boyutları Tanımlayıcı İstatistikleri

	N	Min	Max	$\bar{X}$	Ss.
İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği	159	45,00	100,00	81,47	13,109
Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	159	23,00	70,00	45,18	9,208
Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin	159	5,00	25,00	15,40	4,553
İtaate Dayalı Disiplin	159	4,00	20,00	10,43	4,258
Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin	159	3,00	15,00	10,94	3,290
Öğrenci Merkezli Disiplin	159	3,00	10,00	8,40	1,547

Tablo 5'de çalışma grubunun iletişim becerileri değerlendirme ölçeği toplam puan ortalaması ($\bar{x}$ =81,47) "yüksek düzeyde" olduğu, öğretmen disiplin anlayışı ölçeği toplam puan ortalamasının ise ($\bar{x}$ =45,18) "ortalamanın

üzerinde” olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği alt boyutlarından; baskıcı-aşırı denetleyici disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=15,40$) “ortalama düzeyde” olduğu, itaate dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,43$) “ortalamanın altında” olduğu, eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,94$) “ortalamanın üzerinde” olduğu, öğrenci merkezli disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=8,40$) “yüksek düzeyde” olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Çalışma Gruplarının Cinsiyet Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Cinsiyetiniz	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim	Erkek	106	79,40	13,228	-2,883	,004
Ölçeği	Kadın	53	85,62	11,940		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Tablo 7. Çalışma Gruplarının Medeni Durum Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Medeni durum	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim	Evli	96	79,83	12,645	-1,970	,051
Ölçeği	Bekâr	63	83,98	13,505		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 8. Çalışma Gruplarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Eğitim düzeyiniz	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
İletişim	Lisans	143	80,82	13,053	-1,892	,060
Ölçeği	Lisans Üstü	16	87,31	12,525		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim düzeyi değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 9. Çalışma Gruplarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Puanlarının İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Karşılaştırılması Anova Testi Sonuçları

	Kıdem	N	$\bar{X}$	Ss	F	p
İletişim Ölçeği	1-5 yıl	50	83,24	13,083	2.073	,129
	6-10 yıl	52	78,48	13,761		
	11+ yıl	57	82,66	12,252		
	Toplam	159	81,47	13,109		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan herhangi bir anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 10. Çalışma Gruplarının Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	Erkek	106	44,39	9,595	-1,541	,125
	Kadın	53	46,77	8,240		
Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin	Erkek	106	15,18	4,688	-,837	,404
	Kadın	53	15,83	4,282		
İtaate Dayalı Disiplin	Erkek	106	10,74	4,161	1,307	,193
	Kadın	53	9,81	4,420		
Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin	Erkek	106	10,26	3,287	-3,838	,000
	Kadın	53	12,30	2,872		
Öğrenci Merkezli Disiplin	Erkek	106	8,19	1,539	-2,466	,015
	Kadın	53	8,83	1,490		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni ile Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği toplam puanına göre, Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu ve İtaate Dayalı Disiplin alt boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutu ve Öğrenci Merkezli Disiplin alt

boyutunda ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 11. Çalışma Gruplarının Medeni Durum Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Medeni	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	Evli	96	43,57	8,771	-2,789	,006
	Bekâr	63	47,65	9,381		
Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin	Evli	96	15,18	4,472	-,734	,464
	Bekâr	63	15,73	4,691		
İtaate Dayalı Disiplin	Evli	96	10,40	4,087	-,101	,920
	Bekâr	63	10,47	4,539		
Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin	Evli	96	9,97	3,221	-4,880	,000
	Bekâr	63	12,41	2,837		
Öğrenci Merkezli Disiplin	Evli	96	8,00	1,576	-4,337	,000
	Bekâr	63	9,03	1,282		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile öğretmen disiplin anlayışı ölçeği toplam puan ortalamasına göre, baskıcı-aşırı denetleyici disiplin alt boyutu ve itaate dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalamasına göre gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu ve öğrenci merkezli disiplin alt boyutunda ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 12. Araştırma Gruplarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması t-testi Sonuçları

	Eğitim	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	Lisans	143	45,44	8,978	1,060	,291
	Lisans Üstü	16	42,87	11,122		
Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin	Lisans	143	15,56	4,390	1,361	,176
	Lisans Üstü	16	13,93	5,778		
İtaate Dayalı Disiplin	Lisans	143	10,57	4,146	1,237	,218
	Lisans Üstü	16	9,18	5,140		
Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin	Lisans	143	10,94	3,318	,008	,994
	Lisans Üstü	16	10,93	3,129		
Öğrenci Merkezli Disiplin	Lisans	143	8,36	1,508	-1,101	,273
	Lisans Üstü	16	8,81	1,869		

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim düzeyi değişkeni göre yapılan t-testi sonuçlarına baktığımızda; Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği toplam puan ortalamasına göre gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 13. Çalışma Gruplarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Öğretmen Disiplin Anlayışı Puanlarının Karşılaştırılması Anova Testi Sonuçları

	Kıdem	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	Tukey
Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği	1-5 yıl ^A	50	47,62	9,602	2,763	,066	
	6-10 yıl ^B	52	44,59	8,707			
	11+yıl ^C	57	43,59	9,019			
	Toplam	159	45,18	9,208			
Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin	1-5 yıl ^A	50	15,66	4,872	,135	,873	
	6-10 yıl ^B	52	15,19	4,275			
	11+yıl ^C	57	15,36	4,581			
	Toplam	159	15,40	4,553			
İtaate Dayalı Disiplin	1-5 yıl ^A	50	10,52	4,647	,620	,539	
	6-10 yıl ^B	52	10,86	3,900			
	11+yıl ^C	57	9,96	4,242			
	Toplam	159	10,43	4,258			
Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin	1-5 yıl ^A	50	12,48	2,894	9,307	,000	A-B,C
	6-10 yıl ^B	52	10,55	2,933			
	11+yıl ^C	57	9,94	3,481			
	Toplam	159	10,94	3,290			
Öğrenci Merkezli Disiplin	1-5 yıl ^A	50	8,96	1,308	5,567	,005	A-B
	6-10 yıl ^B	52	7,98	1,364			
	11+yıl ^C	57	8,31	1,764			
	Toplam	159	8,40	1,547			

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kıdem değişkenine göre yapılan anova testi sonuçlarına baktığımızda; Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği toplam puan ortalamasına göre, Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu ve İtaate Dayalı Disiplin alt boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutu ve Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutunda ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Gruplar arasındaki farkı tespit edebilmek için Tukey testinden yararlanılmıştır. Buna göre;

Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutunda 1-5 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler ile 6-10 yıl ve 11 yıl üstü kıdem yılına sahip olan öğretmenler arasından istatistiki açıdan anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$).

Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutunda 1-5 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler ile 6-10 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$).

Tablo 14. Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği Arasındaki İlişki

		A	B
İletişim Becerileri	r	1	,212**
Değerlendirme	p		,007
Ölçeği^(A)	N	159	159
Öğretmen Disiplin	r	,212**	1
Anlayışı Ölçeği^(B)	p	,007	
	N	159	159

Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan düşük düzeyde anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,01$; $r =,212$).

BÖLÜM 4

TARTIŞMA VE SONUÇ

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılanan disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmamızda bulunan sonuçlar bu bölümünde tartışılıp yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlar konuyla ilgili literatür araştırmasından edinilen bilgilerle desteklenmiştir.

Çalışmamızdaki katılımcılar incelendiğinde, araştırma grubunun %66,7'sinin (n=106) erkek, %33,3'ünün (n=53) kadın katılımcılar olduğu (Tablo 1), %60,4'ünün evli olduğu, %39,6'sının ise bekâr olduğu (Tablo 2), %89,9'unun lisans, %10,1'inin ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu (Tablo 3), %31,4'ünün 1-5 yıl, %32,7'sinin 6-10 yıl, %35,8'inin ise 11 yıl ve üzeri bir mesleki kıdeme sahip olduğu (Tablo 4) görülmüştür.

Tablo 5'de çalışma grubunun iletişim becerileri değerlendirme ölçeği toplam puan ortalaması ($\bar{x}=81,47$) “yüksek düzeyde” olduğu, öğretmen disiplin anlayışı ölçeği toplam puan ortalamasının ise ($\bar{x}=45,18$) “ortalamanın üzerinde” olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği alt boyutlarından; baskıcı-aşırı denetleyici disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=15,40$) “ortalama düzeyde” olduğu, itaate dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,43$) “ortalamanın altında” olduğu, eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,94$) “ortalamanın üzerinde” olduğu, öğrenci merkezli disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=8,40$) “yüksek düzeyde” olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni ile Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği toplam puanına göre, Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu ve İtaate Dayalı Disiplin alt boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutu ve Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutu arasında ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığa göre kadın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin erkek beden eğitimi ve spor öğretmenlerine göre eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ile öğrenci

merkezli disiplin alt boyutu toplam puan ortalamasına göre disiplin anlayışlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Aktaş (2019), yapmış olduğu sınıf içindeki disiplin sorunlarına karşı yönetici ve öğretmenlerin çözüm yöntemleri hakkındaki görüşlerin incelendiği araştırma sonuçları göre, cinsiyet değişkeni ile disiplin ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa ulaşamayarak çalışma sonucumuz ile paralellik göstermiştir ve çalışmamızı destekler niteliktedir.

Mert (2014), yapmış olduğu okul yöneticilerinin mizah tarzları ve disiplin anlayışlarının arasında ilişkinin öğretmen görüşlerini alarak incelediği araştırmasında kadın öğretmenlerin disiplin düzeyleri erkek öğretmenlere göre olandan anlamlı düzeyde düşük olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre yapılan araştırma ile çalışmamız arasında paralellik görülmemekle beraber yapılan çalışmamızda disiplin ölçeği toplam puan ortalamasına göre istatistiki açıdan bir farklılık görülmemiş ancak öğretmen disiplin anlayışları ölçeği alt boyutlarından olan eşitlikçi ve öğrenci merkezli disiplin arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanılmış olup bu farklılığa göre kadın beden eğitimi öğretmenlerinin erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre disiplin anlayışları daha yüksek bulunmuştur. Çalışmamızda biz sadece beden eğitimi ve spor öğretmenlerini araştırmaya dâhil ederken Mert (86) araştırmasında okul yöneticilerinin ve bütün öğretmenlerin görüşlerinin alınması sonucunda elde ettiği sonuçlar neticesinde böyle bir farklılığa ulaşmış olduğu düşünülmektedir.

Koç (2018), sınıf öğretmenlerinin çocukluk yıllarındaki yaşantılarının sınıf yönetiminde kullanmış olduğu disiplin türü ile ilişkisinin incelediği araştırmasında öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullanmış oldukları disiplin türlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırmasında anlamlı bir farklılığa ulaşmıştır. Bu yapılan çalışma ile çalışmamız paralellik göstermemektedir. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerine göre daha sabırlı, sakin olmaları ve olaylara farklı açılardan bakabilme özelliklerine sahip olmalarından dolayı böyle bir farklılığın ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile öğretmen disiplin anlayışı ölçeği toplam puan ortalamasına göre, baskıcı-aşırı denetleyici disiplin alt boyutu ve itaate dayalı disiplin alt

boyutunda gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu ve öğrenci merkezli disiplin alt boyutunda ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bekâr beden eğitimi öğretmenlerinin eşitlikçi ve öğrenci merkezli disiplin alt boyutunun toplam puan ortalamasının evli olan beden eğitimi öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Topuz (2017), yapmış olduğu ortaokul öğretmenlerinin disiplin anlayışları ve öz yeterlilikleri adlı araştırmasında çalışmamız ile paralellik göstermeyen disiplin anlayışı ölçeği ile medeni hal değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

Çalışmamıza katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim düzeyi değişkeni göre yapılan t-testi sonuçlarına baktığımızda; Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği toplam puan ortalamasına göre gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür($p>0,05$).

Mert (2014), yapmış olduğu okul yöneticilerinin mizah tarzları ve disiplin anlayışlarının arasında ilişkinin öğretmen görüşlerini alarak incelediği araştırmasında eğitim düzeyi değişkeni ile disiplin anlayışı ölçeği arasında anlamlı bir farklılığa rastlamadığı tespit edilmiştir. Kartal (2014), yapmış olduğu çalışmasında ortaokul öğretmenlerinin kullanmış oldukları disiplin türlerinin araştırıldığı araştırmasında öğretmenlerin eğitim düzeylerinin disiplin anlayışı ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Büyüksarı (2015), okul yöneticilerinin benimsemiş oldukları disiplin yaklaşımlarının incelendiği araştırmasında öğretmenlerin, okul müdürlerinin disiplin yaklaşımlarına yönelik tutumlarının; eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Bu literatür doğrultusunda, eğitim düzeyi değişkeninin öğretmen disiplin anlayışlarını etkilemediği sonucuna varılarak, incelenen araştırmalar sonucunda eğitim düzeyi değişkeninin disiplin anlayışı ölçeği arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmadığı ve bu sonuçların çalışma sonucumuz ile paralellik göstererek araştırma sonucunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkeni ile Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği, Baskıcı-Aşırı Denetleyici Disiplin alt boyutu ve İtaate Dayalı Disiplin alt boyutlarında gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutu ve Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutunda gruplar arasında ise istatistiki açıdan anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Gruplar arasındaki farkı tespit edebilmek için Tukey testinden yararlanılmıştır. Buna göre;

Eşitlik Anlayışına Dayalı Disiplin alt boyutunda 1-5 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler ile 6-10 yıl ve 11 yıl üstü kıdem yılına sahip olan öğretmenler arasından istatistiki açıdan anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$).

Öğrenci Merkezli Disiplin alt boyutunda 1-5 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler ile 6-10 yıl kıdem yılına sahip olan öğretmenler arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Mesleğe yeni başlamalarının vermiş olduğu istek veya işe başlamanın vermiş olduğu heyecanın öğretmenlerin disiplin anlayışlarının etkilediği düşünülmektedir.

Çakır (2010), okul öncesi öğretmenlerinin disiplin anlayışları ve denetim odaklarını incelediği araştırmasında, mesleki kıdem değişkeni ile disiplin anlayışları düzeyi arasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlamadığı görülmüştür. Beydur (2010), yapmış olduğu ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin kullandıkları disiplin türlerinin araştırıldığı çalışmada öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullandıkları disiplin türlerinin kullanma durumları ile kıdemlerine göre anlamlı fark bulunmamaktadır. Esen (2006), yapmış olduğu ilk ve ortaöğretim kademelerindeki öğretmenlerinin kullandıkları disiplin türleri adlı çalışmada, öğretmenlerin kıdemi arttıkça ya da azaldıkça, disiplin anlayışlarında bir değişme olmamaktadır. Kahraman (2006), yapmış olduğu araştırma sonucunda, sınıf içinde istenmeyen öğrenci davranışı önlemek amacıyla öğretmenlerin görüşlerini incelediği çalışmada mesleki kıdem açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır. Elde edilen literatür sonuçlarına göre, mesleki kıdem değişkeni ile disiplin anlayışları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmayarak bulunan sonuçların çalışma sonuçlarımız ile paralel olması çalışmamızı destekler nitelikte olmuştur.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p < 0,05$). Kadın beden eğitimi öğretmenlerinin iletişim düzeyleri erkek beden eğitimi öğretmenlerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Uğur (2013), yapmış olduğu araştırmasında cinsiyet değişkeninin iletişim becerileri ile anlamlı bir farklılığa rastladığını ve kadın beden eğitimi öğretmenlerinin iletişim düzeyleri erkek öğretmenlere göre daha iyi olduğu sonucunu bulmuştur. Savaş (2018), yapmış olduğu beden eğitimi bölümünü okuyan öğrencilerin iletişim becerileri ile duygudaşlık düzeylerinin arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılığa rastlamıştır. Aydoğan ve Kaşkaya (2010) yaptıkları araştırmalarında ilköğretim yöneticilerinin iletişim becerilerini yönetici ve öğretmen görüşlerine dayalı değerlendirmenin yapıldığı araştırma sonucunda bayan öğretmenler lehine bir sonuç bulmuştur. Köstereliğöglü ve Argon (2010) yapmış olduğu araştırmalarında bayan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılığa rastladığı tespit edilmiştir. Literatür sonuçlarına bakıldığında cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık vardır. Kadın öğretmenlerin iletişim düzeyleri erkek öğretmenlerin iletişim düzeylerinden yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda çalışmamızda bulduğumuz sonuç ile paralellik göstererek çalışmamızı desteklemiştir.

Çalışmamızla paralellik göstermeyen Kayhan (2014), araştırmasında cinsiyet değişkeninin iletişim becerileri algıları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Bu istatistiki farklılığın bölgesel farklılıklardan veya araştırmacının evreni olan Gaziantep ilinin araştırma evrenimiz olan Elazığ iline göre daha gelişmiş bir yapıya ve büyük şehir statüsünde olmasından dolayı cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmadığı düşünülmektedir.

Çetinkaya (2012), ilkokul yöneticilerinin iletişim becerilerinin okul başarısına etkisini incelediği araştırmada cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri ölçeğine göre anlamlı farklılığın olmadığı şeklindedir. Araştırmada anlamlı farklılığın bulunmamasının nedeni Çetinkaya araştırmasında okul

yöneticilerinin iletişim düzeylerini, kendi yapmış olduğumuz araştırmada ise beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerilerinin araştırılmış olup sonuçlar arasındaki çelişkinin ise statü farklarından doğmuş olabileceği düşünülmektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin medeni durum değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme düzeyi arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Anlamlı bir farklılık görülmemesine rağmen bekâr olan beden eğitimi öğretmenlerinin evli olan beden eğitimi öğretmenlerine göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Gülüm (2019), beden eğitimi öğretmenlerinin iletişim beceri düzeyi puanlarının öğretmenlerin medeni durumlarına göre incelediğimizde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Başar (2011), hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin problem çözme ve iletişim becerilerini incelediği çalışmasında evli ve bekâr hemşirelerin problem çözme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Kayhan (2014), yapmış olduğu çalışmasında medeni durum değişkeninin iletişim becerileri algıları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Yapılan araştırma sonuçlarına göre, medeni durum değişkeni ile iletişim düzeyleri arasında istatistiki bir ilişkinin olmaması çalışmamızı destekler niteliktedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim düzeyi değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Şeker (2000) ve Pehlivan (2005) tarafından yapılan araştırmalar, araştırmamızın eğitim düzeyi ile iletişim becerileri değişkeni parametreleri ile paralellik göstermektedir. Asar (2014), çalışmasında eğitim düzeyi değişkenine göre yönetici iletişim becerilerine ilişkin algılarında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Uğur (2013), beden eğitimi öğretmenlerine yönelik yapmış olduğu çalışmada eğitim düzeyi değişkeni ile iletişim ölçeği arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamamıştır. Hacıoğlu (2007), okul öncesi yöneticilerine yapmış olduğu iletişim becerileri ile öğretmenlerin duygudaşlık düzeylerini araştırdığı çalışmasında eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark saptanmamıştır. Literatür sonuçları göre eğitim düzeyi değişkeni ile iletişim becerileri

değerlendirme ölçeği arasında istatistiki bir farklılık bulunmamış, bu sonuçlar çalışma sonucumuz ile paralellik göstermektedir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki kıdem değişkeni ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Demir (2000), yapmış olduğu okuldaki hizmet süresinin öğretmen-yönetici ilişkilerinde anlamlı bir farklılığın olmadığını; ilk etkileşimin önemli olduğunu ve sonraki iletişim sürecinde de bu ilk görüşlerin etkisinin devam edeceğini ifade etmiştir. Acar (2019), okul öncesi öğretmenlerin iletişim becerileri ve empatik eğilimlerini incelediği çalışmasında okul öncesi eğitim öğretmenlerinin iletişim beceri puanları mesleki kıdem (hizmet süresine) değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir fark saptanmamıştır. Öz (2018), yapmış olduğu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin sahip oldukları iletişim düzeylerinin, mesleki kıdem değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir.

Çalışmamıza katılan Elazığ ilindeki Milli Eğitime Bakanlığına bağlı devlet okullarında eğitim veren beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin; Öğretmen disiplin anlayışları ölçeğinden alınan toplam puanlara göre, cinsiyet değişkeni, mesleki kıdem değişkeni ve eğitim düzeyi değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Medeni durum değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Ancak cinsiyet değişkeni ve mesleki kıdem değişkenlerinin öğretmen disiplin anlayışı ölçeğinin alt boyutlarından olan eşitlik anlayışına dayalı disiplin ve öğrenci merkezli disiplin alt boyutlarında ise gruplar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

İletişim becerileri değerlendirme ölçeği sonuçlarına göre; Cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılığa rastlanılmış olup, medeni durum değişkeni, eğitim düzeyi değişkeni, mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Çalışma grubunun iletişim becerileri değerlendirme ölçeği toplam puan ortalaması ($\bar{x}=81,47$) “yüksek düzeyde” olduğu, öğretmen disiplin anlayışı ölçeği toplam puan ortalamasının ise ($\bar{x} =45,18$) “ortalamanın üzerinde”

olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği alt boyutlarından; baskıcı-aşırı denetleyici disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=15,40$) “ortalama düzeyde” olduğu, itaate dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,43$) “ortalamanın altında” olduğu, eşitlik anlayışına dayalı disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=10,94$) “ortalamanın üzerinde” olduğu, öğrenci merkezli disiplin alt boyutu toplam puan ortalaması ($\bar{x}=8,40$) “yüksek düzeyde” olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmen disiplin anlayışı ölçeği ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasındaki ilişkiye bakıldığında istatistiki açıdan düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.01$; $r =,212$).

Sonuç olarak; Elazığ ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılanan disiplin anlayışları “orta düzeyde” olduğu iletişim becerilerinin ise “yüksek düzeyde” olduğu sonucuna varılmıştır.

Dünyada gün geçtikçe teknoloji ve insanların sınırsız ihtiyaçları karşısında gelecek kaygıları yaşamaları ve bu konuda neyi nasıl yapmaları gerektiğini bilmeden plansız yapılan çalışmalar insanoğlunu çıkmazlar içine sürmekte ve buda genellikle insanoğlunun olumsuz bir şekilde etkilenmesini sağlamaktadır. Bu konuda bireyleri bilinçli, disiplinli olarak yetiştirmeleri için öğretmenlerin disiplin anlayışları ve sahip oldukları iletişim düzeyleri büyük bir önem arz etmektedir. Yapılan çalışma neticesinde çıkan sonuçların psikologlara, okul yöneticilerine, spor bilimcilere ve spor psikologlarına gelecekte yapacakları çalışmalarda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmayla beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin algılamış oldukları disiplin anlayışları ile iletişim düzeyleri arasındaki ilişki öğrenilmeye çalışılmış ve bazı öneriler öngörülmüştür.

1. Sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin algıladıkları disiplin anlayışları ile iletişim becerileri arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu bu ilişkinin çeşitli çalışmalar veya eğitimler sonucunda daha da artırılabilceği düşünülmektedir.
2. Çalışma evreninin Elazığ ili olarak belirlenmiş olup araştırma sonuçlarının bu ille kısıtlı tutulması. Araştırma evreninin genişletilebilmesi.

3. Çalışmanın beden eğitimi ve spor öğretmenleri üzerinde yapılmıŐ olup başka branŐlardaki öğretmenlerinde disiplin anlayışları ve iletişim düzeylerinin de araŐtırılabilmesi.
4. Çalışmamız Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet kurumlarında uygulanmıŐ olup özel okullarda da uygulanabilmesi.
5. Öğretmenlerin kendi yapmış oldukları değerlendirmelerin yanında araştırmanın öğrenciler tarafından da öğretmenlerin değerlendirilebilmesi.

KAYNAKLAR

- Acar, Ş. (2019) *Okul Öncesi Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ve Empatik Eğilimlerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Anabilim Dalı, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı
- Adıgüzel, Z. (2005) *Sağlık Personeli Vatandaş İletişiminin Niteliği ve İletişimi Etkileyen Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, s.31.
- Ak, İ. (2015) *Çalışanların Verimliliğinde İletişimin Yeri ve Önemi: İtfaiye Teşkilatı (Ankara İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara; Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktaş, A. (2019) *Sınıf Yönetiminde Sınıf İçi Disiplin Sorunları ve Çözüm Yöntemleri Konusunda Yönetici ve Öğretmen Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alpöge, G. (1989) *Ailede Eğitim. Aile ve Çocuk*, 6, 9.
- Aracı, H (1999). *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Bağıran Yayınevi.
- Asar, Ç. (2014) *İlkokul Yöneticilerinin Yeterliliklerine ve İletişim Becerilerine İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı.
- Aydın, A. (1998) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydoğan, İ. ve Kaşkaya, A. (2010) *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İletişim Becerilerinin Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-16.
- Aziz, A. (2010) *İletişime giriş* (3. Basım). İstanbul: Hiperlink Yayınları.
- Balcıoğlu, B., Özbek, A., Sungur, N. ve Sivrikaya K. (2003) *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Değer Sistemleri ve Problem Çözmedeki Yeterliliklerinin İncelenmesi*. 3. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu Kitabı*. 13. Bursa.
- Baltaş, Z. ve Baltaş, A. (2001) *Bedenin Dili*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2001.

- Baron, E.B. (1992) Discipline strategies for teachers. *Phi Delta Kappa Educational Foundation*, Bloomington, Indiana. USA.
- Başar, G. (2011). *Hemşirelerde ve Hemşirelik Öğrencilerinde Problem Çözme ve İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2011.
- Başar, H. (2003) *Sınıf Yönetimi*. (10. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık, 2003.
- Başaran, İ.E. (1992) *Eğitime Giriş*. Ankara: Gül Yayınevi, 1992.
- Başaran, İ.E. (1989) *Örgütlerde İş gören Hizmetlerinin Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Başaran, İ.E. (2011) *Türk Okul Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks, 2011.
- Baumgartner, T.A., and Jackson A.S. (1975) Reliability, validity, and objectivity. *Measurement for Evaluation in Physical Education*, 78-83.
- Beydur V. (2010) *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okullarında Kullandıkları Disiplin Türlerinin İncelenmesi (Kahramanmaraş İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş; Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, 2010.
- Bıçakçı, İ. (2002) *İletişim ve Halkla İlişkiler*. İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri AŞ.
- Bröckling, U. (2001) *Disiplin: Askeri İtaat Üretiminin Sosyolojisi*. Ayrıntı Yayınları, 2001.
- Büyüksarı, A. (2015) *Okul Yöneticilerinin Disiplin Yaklaşımları*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı, 2015.
- Celep, C. (2002) *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Celep, C. (2004) *Sınıf Yönetimi ve Disiplin*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2004.
- Charles, C.M. (2004) *Building classroom discipline*. Fifth edition, Longman, New York.
- Cihanbeyoğlu, H. (2018) *Radyoloji Bölümü Çalışanları ve Hasta İletişimi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Coursen, D. and Thomas, J. (1989). *Communicating*. Eric Publications; Guides. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED309515.pdf>, 1989.

- Cüceloğlu, D. (1998) *Yeniden İnsan İnsana*.(17. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.
- Çakır, N. (2010) *Okul Öncesi Öğretmenlerin Disiplin Anlayışları ile İç-Dış Denetim Odakları Arasındaki İlişki (Çanakkale İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale; 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Öğretmenliği Bilim Dalı, 2010.
- Çelik, A.K. (2008), *Etkili Sınıf Yönetimi*. (Edt: Hüseyin Kıran). (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çetinkaya, H. (2012). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin İletişim Becerilerinin Okul Başarısına Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çöndü, A. (2004) *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Demir, K. (2000) *Örgütlerde İletişim Yönetimi-Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirhan, G. (2002) *Beden Eğitimi Öğretmeni Olmak*. Çağdaş Eğitim Dergisi, 288, 7-13.
- Dere, Ç.H. (2013). *İletişim Becerileri*. Ankara: Turgut Özal Üniversitesi Yayınları.
- Dilber, F. (2018) *Kurumsal İletişimde Dedikodu ve Söylenti*. İstanbul: Sebat Ofset Matbaacılık.
- Edwards, C.H. (1997) *Classroom Discipline and Management*, Printice Hall, inc., New Jersey.
- Erdem, A. (2010) *İletişim Sürecinde Geribildirimın Önemi ve İletişime Katkısı*. *Erciyes İletişim Dergisi*, 1(3), 125-132.
- Erdem, A.R. (2011) *Sınıf disiplini ve kuralları*. Sarpkaya, R. (Ed.). Sınıf yönetimi. Ankara: İhtiyaç Yayıncılık, 2011.
- Erdoğan, İ. (2005) *İletişimi Anlamak*. (4.Baskı). Ankara: Pozitif Matbaacılık, 2005.
- Ergün, M. ve Duman, T. (1998) *Kritik Durumlarda Öğretmen Davranışları*. *Milli Eğitim Dergisi*, 137:45-48.
- Ergün, M. (2009) *Sınıf Yönetimi*. <https://slideplayer.biz.tr/amp/2733622/> Erişim Tarihi 13.01.2022.

- Esen, H. (2006) *Edirne İlindeki İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kullandıkları Disiplin Türleri*. Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eskiyörük, D. (2015) *Örgütsel İletişim*. İstanbul: Cinius Yayınları, 2015.
- Gökçe, O., Fidan, M., ve Summak, E. (2001). *Halkla İlişkiler Ders Notları*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.
- Güller, S. (2007). *Yeni İletişim Ortamlarının Habercilik Üzerine Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Marmara Üniversitesi.
- Gülüm, R. (2019) *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Mesleki Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Erzurum ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Kış sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı.
- Güngör, N. (2011) *İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hacıoğlu, M. (2007) *Okul Öncesi Yöneticilerinin Sergiledikleri İletişim Becerilerinin Algıları ile Öğretmenlerinin Empati Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hekim, M. (2015) *Çocuk Gelişimi ve Eğitiminde Beden Eğitimi Derslerinin Yeri ve Önemi*. Muğla: VII. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi.
- <https://www.kariyer.net/pozisyonlar/beden+egitimi+ogretmeni/nedir/>
11.02.2022
- Humphreys, T. (2001) *Disiplin Nedir? Ne Değildir?* (Çev: Berat Çelik).(2. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Işık, M. (2000) *İletişimden Kitle İletişime*. Konya: Mikro Yayınları.
- İrez, G. (2005) *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarındaki Öğretim Elemanlarının Olması Gereken Niteliklere Uygunluklarının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi, 2005.
- Kahraman, C. (2006) *Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Önlenmesi ve Giderilmesine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşler*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

- Kalender, A. (2001). Milletvekili Genel Seçimlerinde Anavatan Partisi'nin Mesaj Stratejileri. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1(4), 57- 76.
- Karaçor, S., ve Şahin A. (2004). Örgütsel İletişim Kurma Yöntemleri ve Karşılaşılan İletişim Engellerine Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 8,97- 117.
- Kartal, V. (2004). *Ortaokul Öğretmenlerinin Okul Kültürü Algıları İle Sınıf Yönetiminde Kullandıkları Disiplin Türleri Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu; Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı.
- Kayhan, N. (2014) Öğretmenlerin İletişim Becerileri ile Çatışma Yönetimi Stratejileri Arasındaki İlişki (Gaziantep ili örneği). Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Zirve Üniversitesi, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kısa, D. (2009) *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Altı Yaş Çocuklarının Sorumluluk Eğitiminde Başvurdukları Disiplin Yöntemlerine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koç, G. (2017) *Sağlık Kurumlarında İletişim: Sağlık Personeli-Hasta İletişiminin Niteliği ve Etkileyen Faktörler (Manavgat Devlet Hastanesi Örneği)*.Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
- Koç, M. (2017) *Sınıf Öğretmenlerinin Çocukluk Örselenme Yaşantıları ile Sınıf Yönetiminde Kullandıkları Disiplin Türleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Samsun; On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı, 2018.
- Korkut, F. (1996) İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2(7): 18-23.
- Kösterelioğlu. A.M., ve Argon T. Okul Yöneticilerinin iletişim Sürecindeki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.
- Küçük, M. (2012). *İletişim Bilgisi*. (Edit: Orhan N. ve Eriş U.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Web-Ofset Tesisleri.

- Küçükahmet, L. (1999) *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Küçükahmet, L. (1995). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık, 1995.
- Leigh, A. ve Maynard M. (1999). Kusursuz İletişim. (Çev. Suleyman Rovshanov). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- McMaster, C. (2002) *Student and teacher perceptions of discipline at the middle school level*. The Graduate School University of Wisconsin Stout Menomonie, 2002.
- Mert, M. (2014) *Okul Yöneticilerinin Mizah Tarzları ve Disiplin Anlayışları Arasındaki İlişkinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kayseri; Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı.
- Mısırlı, İ. (2007) *Genel ve Teknik İletişim*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı. ( )Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2018.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1988) *İlköğretim Okulları, Lise ve Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programları*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1988.
- Mutlu, E. (1998) *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Ark Yayınları, 1998.
- Navaro, L. (2001) *Gerçekten Beni Duyuyor Musunuz?* İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Osmenllari, E. (2014) *Sağlık Kurumlarında İletişimin Hasta Memnuniyeti Üzerine Etkisi (Arnavutluk Merkezi Askeri Hastanede Bir Uygulama)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öz, N. (2018) *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin Liderlik Davranışlarına Olan Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2018.
- Paksoy, M. ve Acar, A.C. (2000) *Örgütsel İletişim*.(Editör: İnan Özalp). Eskişehir: Açık öğretim Fakültesi Yayınları, 2000.
- Pehlivan, K.B. (2005) Öğretmen Adaylarının iletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim Online Dergisi*, 2005.
- Polat K. (2014). *Sağlıkta Hasta Profili ve İletişim Yöntemleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Beykent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Püsküllüoğlu, A. (2004) *Türkçe Sözlük*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

- Raymond, W. (1993) *Kültür*. (Çev. Suavi Aydın). Ankara: İmge Kitabevi.
- Sarpkaya, P. ve Şekercioğlu, S. (1997) *Sözlü ve Yazılı Anlatım*. Manisa: Şafak Basım.
- Savaş, B.Ç. (2018) *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Empati Düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Sesli, S. (2013) *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerileri ile Disiplin Anlayışlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomi Bilim Dalı.
- Sucuoğlu, A. (1993) *Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor II. Ulusal Sempozyumu*. Manisa.
- Şakar, Ö. ve Küçükarslan, N. (2003) *Büro Yönetimi ve İletişim Teknikleri*. İstanbul.
- Şeker, A. (2000) *Sınıf Öğretmenlerinin iletişim Becerileri ile Sınıf Atmosferi Arasındaki ilişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya; Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şimşek, M.Ş. (1999) *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şimşek, Ö.F. (2000) *Bir Grup Rehberliği Programının Öğretmenlerin Disiplin Anlayışına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara; Ankara Üniversitesi.
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (2013) *Using Multivariate Statistics*, 6.edition, Pearson Education.
- Tayfun, R. (2011) *Etkili İletişim ve Beden Dili*. Ankara: Nobel Yayınlar.
- Temizkan, M. (2013) *İletişim süreci ve iletişim becerileri*. (Editör: F. Temizyürek. İ. Erdem. M. Temizkan.) *Konuşma Eğitimi ve Sözlü Anlatım İçinde*. Ankara: Pegem Akademi.
- Terakye, G. (1995). *Hasta Hemşire İlişkileri*. (4.Baskı).Ankara: Aydoğdu Ofset.
- Tertemiz, N. (2005) *Sınıf Yönetimi*. (Edt: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Topuz, G. (2017) *Ortaokul Öğretmenlerinin Algılanan Disiplin Anlayışları ile Öz Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017.
- Tuna, Y. (2012) *İletişim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Turhan, E.S. (2014) *Aile Hekimliği Dünya ve Türkiye Uygulamaları: Aile Hekimliğinde Hekim-Hasta İlişkisinde İletişimin Rolü Ve Tarafların Memnuniyeti Üzerine Etkilerinin İncelenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara; Ufuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uğur, O.U. (2013) *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma (Ankara İli Örneği)*. Doktora Tezi, Ankara; Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uğurlu, F. ve Öztürk, Ş. (2006). *Türkiye’de Televizyon Haberciliği-Özel Televizyon Kanallarının Getirdikleri*. Konya: Tablet Kitapevi.
- Ünsal, H. (2011) *Okulda ve Sınıfta Disiplin*. Editör: Özdemir Ç. Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Vail, K. (2006) Is physical fitness raising grades. *Education Digest*, 71(8);13-19.
- Yalçın, S.K. ve Şengül, M. (2007) Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü ve İşlevleri. *Türkoloji Araştırmaları*, 2(2), 749-769.
- Yavuz, B. (2014) *Yeni İletişim Ortamı Olarak Mobil İletişim Teknolojilerinin Pazarlama İletişimi Etkinliğini Arttırmada Bağlam Temelli Kullanımı*. Doktora Tezi, İstanbul; Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, B. (2003) *Toplumsal İletişim ve Kütüphane*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20(2),11-29.
- Yılmaz, N. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf İçi Disiplini Sağlamada Kullandıkları Ödül ve Ceza Yöntemlerinin Değerlendirilmesi(İstanbul İli Pendik İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul; Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.41.
- Yüksel, A.H. (2012) *İletişimin Tanımı ve Temel Bileşenleri*. (Editör: U. Demiray). *Etkili İletişim İçinde*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

EKLER

EK-A. Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı

Bu bölümde size ait kişisel bilgiler yer almaktadır. Vereceğiniz bilgi yapılacak akademik çalışma dışında hiçbir şekilde kullanılmayacak ve bu bilgiler üçüncü bir kişiyle asla paylaşılmayacaktır. Aşağıda verilen özelliklerden size uygun olanı işaretleyiniz/yazınız.

Önder POLAT

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

1) Cinsiyet:

Kadın Erkek

2) Medeni Durum:

Evli Bekâr

3) Eğitim Durumu:

Lisans Lisans üstü

4) Mesleki Kıdem:

1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri

EK-B. Öğretmen Disiplin Anlayışı Ölçeği

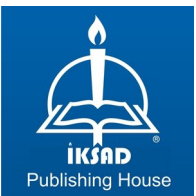
	Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.Öğretmenin bir öğrenci ile anlaşmazlığa düştüğü durumlarda, bağırma hakkı yoktur.					
2.Temelde insan olarak, öğretmenin öğrenciye yaptırım uygulayacak hiçbir üstünlüğü yoktur.					
3.Hiçbir öğrenci otoriteye karşı isyan etmemelidir					
4.Bir öğretmenin öğrencilerini “sakar”, “yaramaz”, “tembel” gibi sıfatlarla tanımlamaya hakkı yoktur.					
5.Öğrenci ödevini yapmadığında, öğretmen ona güvenmeli ve hatasını düzeltmesi için ona cesaret vermelidir.					
6.Öğretmenin disiplini sağlayabilmesinin temel koşulu, koşulsuz itaati sağlamasıdır.					
7.Öğrenciler daha çok içgüdülerinin kontrolü altında olduklarından, sıkı bir şekilde kontrol edilmelidirler.					
8.Öğretmenin sınıfı sıkı bir disiplin altına alabilmesi için, öğrencilere kimin patron olduğunu kanıtlaması gerekir.					
9.Öğrenciler kendi adlarına karar verecek olgunlukta değildirler.					
10.Okulda disiplinin sağlanmasında öğrencilerinde görüşleri dikkate alınmalıdır.					
11.Sınıf kuralları asla bozulmamalıdır.					
12.Öğretmenin tüm sınıfın kendisinden korkmasını sağlaması, disiplini sağlamada oldukça iyi bir yoldur.					
13.Müstehcen yazılar yazan öğrenciler şiddetle cezalandırılmalıdır.					
14.Hata yapmalarını ve sınıfın huzurunu bozmalarını önlemek için öğrencileri sık sık uyarmak gerekir.					

EK-C. İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

Aşağıda verilen sorulardan ‘(0) Hiçbir Zaman’ dan ‘(4) Her Zaman’ a doğru sıralanan seçeneklerin size uygun olanı işaretleyiniz.	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her Zaman
1.Sorunlarını dinlediğim insanlar benim yanımdan rahatlayarak	0	1	2	3	4
2.Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade ederim.	0	1	2	3	4
3.Başkalarını bir kasıt aramadan dinlerim.	0	1	2	3	4
4.Sosyal ilişkide bulunduğum insanları oldukları gibi kabul	0	1	2	3	4
5. İnsanların önemli ve değerli olduklarını düşünürüm.	0	1	2	3	4
6.Birisi ile ilgili bir karara ulaşmadan önce onunla ilgili gözlemlerimi gözden geçiririm.	0	1	2	3	4
7.İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım.	0	1	2	3	4
8. İnsanlara karşı sıcak bir ilgi duyarım.	0	1	2	3	4
9. İnsanlara gerektiğinde yardım etmekten hoşlanırım.	0	1	2	3	4
10.Olaylara değişik açıdan bakabilirim.	0	1	2	3	4
11.Düşüncelerim ile davranışlarım birbiri ile tutarlıdır.	0	1	2	3	4
12.İlişkilerimin daha iyi gitmesi için bana düşenleri yapmaya özen gösteririm.	0	1	2	3	4
13.Kendime ve başkalarına zarar vermeden içimden geldiği gibi davranabilirim.	0	1	2	3	4
14.Arkadaşlarım ile beraberken kendimi rahat hissedirim.	0	1	2	3	4
15.Yaşadığım olaylardaki çöşküyü her halimle başkalarına	0	1	2	3	4
16.İlişkilerimin nasıl geliştiğini ve nereye gittiğini anlamak için düşünmeye zaman ayırırım.	0	1	2	3	4
17.Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açıklığa kavuşması için sorular sorarım.	0	1	2	3	4
18.Benimle özel olarak konuşmak isteyen bir arkadaşım olduğunda ayaküstü konuşmamaya özen gösteririm.	0	1	2	3	4
19.Birisini anlamaya çalışırken sakın bir ses tonuyla konuşurum.	0	1	2	3	4
20.İlişkilerimi zenginleştirecek eğlenceli, keyifli bir yanım vardır.	0	1	2	3	4
21.Birisine bir öneride bulunurken onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.	0	1	2	3	4
22.Birisini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok, onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.	0	1	2	3	4
23.İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.	0	1	2	3	4
24.Bir yakınımınla sorunum olduğunda bunu onunla suçlayıcı olmayan bir dille konuşmak için girişimde bulunurum.	0	1	2	3	4
25. Karşımdakini dinlerken sırf kendi merakımı gidermek için sorular sormaktan kaçınırım.	0	1	2	3	4

ISBN: 978-625-367-454-0